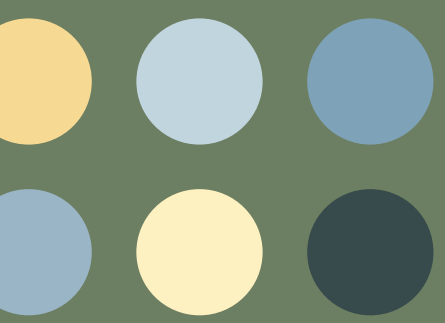

Udsatte børn og unge 2007
Med temaafsnit om kriminalitet
blandt 10-14-årige

DANMARKS
STATISTIK

Udsatte børn og unge 2007

**Med temaafsnit om
kriminalitet blandt 10-14-årige**

**DANMARKS
STATISTIK**

Udsatte børn og unge 2007

Udgivet af Danmarks Statistik

Juni 2010

Udgivet som e-publ

ISBN 978-87-501-1825-1

ISSN 1904-4569

Kan hentes gratis på

www.dst.dk/publ/UdsatteBornUnge

Adresse:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

Fax 39 17 39 99

E-post: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring

- 0 } Mindre end ½ af den anvendte enhed
- 0,0 }
- . Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
- .. Oplysning for usikker til at angives
- ... Oplysning foreligger ikke
- Nul

© Danmarks Statistik 2010

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til - inden for aftalens rammer - at kopiere fra publikationen.

Forord

Udsatte børn og unge, dvs. 0-22-årige der er anbragt uden for eget hjem, eller som modtager bestemte former for forebyggende foranstaltninger, er i denne publikation belyst gennem en række tværgående opgørelser baseret på eksisterende såvel som nye kilder.

Publikationen er en del af dokumentationsprojektet for velfærdsområdet aftalt og ledet af STS (Styregruppen for Tværoffentlige Samarbejder). Publikationen er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Socialministeriet med deltagelse af KL, Danske Regioner, Finansministeriet og Danmarks Statistik.

En del af aftalen på området for udsatte børn og unge er, at de aftalte indikatorer skal offentliggøres i form af en årlig publikation med et varierende supplerende temaafsnit. Publikationen skal bedst muligt belyse de indikatorer, der er vedtaget i STS. Aftalen for området omfatter også, at Danmarks Statistik udarbejder den årlige publikation.

Foruden en samlet beskrivelse af udviklingen 1997-2007 med fordeling på køn, alder, geografi og støtters art, omfatter publikationen nye analyser af sundhed, kriminalitet og uddannelse blandt udsatte børn og unge sammenlignet med øvrige børn og unge. Danmarks Statistiks datagrundlag om udsatte børn og unge går tilbage til 1977.

I publikationen vises derfor ikke alene opgørelser af, hvordan situationen er i 2007 for udsatte og ikke-udsatte børn og unge, men også analyser af, hvordan 20-39-årige, som tidligere i deres liv har været udsat, klarer sig med hensyn til sundhed, kriminalitet og uddannelse i forhold til øvrige 20-39-årige.

I denne første udgivelse er der i temaafsnittet vist helt nye analyser af kriminalitet blandt 10-14-årige baseret på oplysninger fra Rigs politiet om afhøring af mindreårige kombineret med Danmarks Statistiks registre om udsatte børn og unge.

Publikationen er udarbejdet i kontor for Velfærd af specialkonsulent Marianne Christensen med bidrag fra specialkonsulenterne Birgitte Brøndum og Lisbeth Laursen samt afdelingsleder Nonnie Westphall. Under tilblivelsen var der tilknyttet en følgegruppe, som udover de ovenfor nævnte bestod af seniorforsker Tine Egelund, SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, afdelingsdirektør Niels Ploug og fuldmægtig Anne Nærvig Petersen, begge fra Danmarks Statistik.

Danmarks Statistik, april 2010

Jan Plovsing / Carsten Torpe

Indhold

1. Indledning	5
1.1 Juridiske ramme	5
1.2 Dokumentationsprojektet om udsatte børn og unge samt indikatorliste ..	6
1.3 Grundlag for statistikken om udsatte børn og unge	8
2. Sammenfatning	9
3. Støtte til udsatte børn og unge	12
3.1 Udgifter vedr. udsatte børn og unge	14
3.2 Køn og alder	15
3.3 Udsatte børn og unge i kommunerne	17
4. Indsatsen rettet mod udsatte børn og unge	18
4.1 Anbringelser	19
4.2 Forebyggende foranstaltninger	22
4.3 Varighed i anbringelser	23
4.4 Årsager til anbringelse	27
5. Kriminalitet, sundhed og uddannelse blandt udsatte børn og unge	30
5.1 Kriminalitet og ofre for straffelovsforbrydelser	31
5.2 Sundhed	36
5.3 Uddannelse	45
6. Kriminalitet, sundhed og uddannelse blandt voksne, som har været udsatte børn og unge	49
6.1 Kriminalitet og ofre for straffelovsforbrydelser	51
6.2 Sundhed	57
6.3 Uddannelse	64
7. Tema - kriminalitet blandt mindreårige, 10-14 år	69
7.1 Datagrundlag	69
7.2 Sigtede 10-14-årige	70
7.3 Lovovertrædelsens art	71
7.4 Køn og alder	73
7.5 Ofre	76
8. Populationsafgrænsning og datagrundlag	77
8.1 Populationer	77
8.2 Datagrundlag	78

1. Indledning

Det seneste årti er der sket væsentlige ændringer i den førte socialpolitik over for udsatte børn og unge i Danmark, ændringer, der er indført med bred politisk opbakning. Blandt ændringerne er et større fokus på inddragelse af det enkelte barn, en større opmærksomhed på tidlig forbyggende indsats, en tydeligere understregning af forældrenes ansvar, samt en skærpet indsats over for de kriminelle udsatte unge.

1.1 Juridiske ramme

Rammer for indsatsen over for udsatte børn og unge

I nærværende rapport er et udsat barn defineret som et barn eller en ung mellem 0-22 år, der modtager en foranstaltning efter Servicelovens §§ 52, 56, 58, 60 og § 76. Udsatte børn og unge, der kun modtager familierettede foranstaltninger tælles ikke med, da de ikke opgøres på cpr. nr.

I rapporten vil det kunne ses, at antallet af udsatte børn og unge varierer mellem årene. Der kan være mange forskellige årsager hertil, og det er ikke altid entydigt, hvad ændringerne skyldes. Men de lovgivningsmæssige rammer, herunder et øget fokus på tidlig indsats og en øget forebyggende indsats, er i sig selv med til at lægge sporene for indsatsen på området.

Ændringer i Serviceloven

Serviceloven har været genstand for flere større og mindre ændringer – blandt de større kan nævnes ændringerne i 2001 og Anbringelsesreformen i 2006.

Ændringer i 2001

Med ændringerne af Serviceloven i 2001 blev der blandt andet sat særligt fokus på forebyggelse og tidlig indsats, på at inddrage barnet og på at styrke kontinuiteten i anbringelsen for at undgå de såkaldte ”svingdørs”-anbringelser. Konkret medførte lovændringerne blandt andet, at der blev etableret en udvidet underretningspligt vedrørende gravide misbrugere, de forebyggende foranstaltninger blev udvidet med muligheden for at tilbyde praktiktilbud til utilpassede unge med udbetaling af godtgørelse, og forældre til anbragte børn og unge skulle med ændringerne have tilbud om en støtteperson under anbringelsen, ligesom der blev etableret mulighed for at tildele en kontaktperson for en hel familie.

Endvidere blev der givet mulighed for at forlænge hjemgivelsen af et frivilligt anbragt barn i op til 3 måneder, og givet udvidet adgang til at anbringe uden samtykke.

”Ungdomssanktion” i 2001

Samtidig med ændringerne i Serviceloven blev ”Ungdomssanktionen” i 2001 vedtaget. Ungdomssanktionen er et alternativ til traditionelle ubetingede fængselsstraffe, og består af en to-årig struktureret, kontrolleret socialpædagogisk behandling i tre faser under tilsyn af de kommunale myndigheder. Ungdomssanktionen er ligesom Serviceloven

blevet revideret flere gange, hvor der især har været fokus på handleplaner og sammenhæng ved sanktionen.

Anbringelsesreform i 2006

I forbindelse med Anbringelsesreformen i 2006 blev der lagt yderligere vægt på forebyggelse og tidlig indsats. Kommunerne fik blandt andet pligt til at udarbejde en sammenhængende børnepolitik for at øge fokus på den rolle i det forebyggende arbejde, som fx dagtilbud og skole spiller. Derudover fik kommunen i børnesager pligt til altid at undersøge, om barnet har søskende, som også har brug for hjælp, så eventuelle problemer hos søskende fanges i opløbet, ligesom undersøgelsen af barnets eller den unges behov (i dag § 50-undersøgelsen) og handleplanerne fremover skal omfatte seks faste punkter. Der er også med Anbringelsesreformen lagt op til mere inddragelse af familie og netværk i form af netværksanbringelser.

Barnets reform i 2009

I efteråret 2009 blev lavet politisk aftale om Barnets Reform. Lovforslaget blev fremsat i marts 2010 med ikrafttræden 1. januar 2011. Barnets Reform består af konkrete initiativer og lovændringer omkring de tre temaer: nærhed og omsorg, styrkelse af børns rettigheder og den tidlige indsats samt kvalitet i indsatsen. Konkret medfører Barnets Reform lovændringer, der styrker indsatsen på plejefamilieområdet i form af mere supervision og efteruddannelse til plejefamilier, styrker den tidlige indsats i form af lempelse af tavshedspligtsregler og præcisering af underretningspligten og styrker de udsatte børns rettigheder bl.a. i form af nedsættelse af klagealder til 12 år. Endelig sættes der med Barnets Reform fokus på at styrke kvaliteten af indsatsen over for anbragte børn og unge bl.a. via forbedringer af mulighederne for at give efterværn til tidligere anbragte samt en skærpelse af lovkravene til tilsynet med det anbragte barn fra et til to gange årligt.

Kommunalreformen

Kommunalreformen, som trådte i kraft 1. januar 2007, har givet kommunerne en ny og større rolle på socialområdet. Hvor opgavevaretagelsen tidligere var delt mellem kommuner og amter, har kommunerne med reformen fået det fulde ansvar for hele det sociale område, herunder udsatte børn og unge.

1.2 Dokumentationsprojektet om udsatte børn og unge samt indikatorliste

Arbejdet med dokumentation udspringer af aftalen om kommunernes økonomi for 2006. Heraf fremgår det, at der skal iværksættes et arbejde med henblik på at opstille klare og dækkende dokumentationsmål samt udvikle nye målemetoder for effekt, output og brugertilfredshed på de centrale borgernære serviceområder. Det fremgår endvidere af økonomiaftalen, at dokumentationsprojekterne forankres i Styregruppen for Tværoffentligt Samarbejde (STS).

Dokumentation af indsats og effekter har været højt prioriteret af regeringen, hvorfor dokumentationsindsatsen indgik som en central del af

regeringens kvalitetsreform samt som en del af principperne for god decentral styring i aftalen om kommunernes økonomi for 2008.

Arbejdet imødekommer dermed en stigende efterspørgsel efter at samle og udvikle data på de centrale serviceområder, dels med henblik på at styrke den lokale ledelsesinformation, dels med henblik på at give Folketinget og regeringen et overblik over effekterne af den samlede indsats i forhold til ressourceforbrug.

Der er i januar 2010 lavet aftale om dokumentation på området for udsatte børn og unge. Kommunernes Landsforening (KL), Finansministeriet, Danmarks Statistik, Danske Regioner og Socialministeriet er således blevet enige om den følgende liste af indikatorer for området. Nærværende publikation beskriver udviklingen i visse af disse indikatorer over tid.

Indikatorliste

Baggrundsindikatorer

1. Antal foranstaltninger til udsatte børn og unge
2. Udgifter til foranstaltninger til udsatte børn og unge
3. Anbringelsens gennemsnitlige varighed
4. Årsager til anbringelsen for udsatte børn og unge

Outputindikatorer

5. Kriminel adfærd
6. Andel udsatte børn og unge på alderssvarende klassetrin
7. Andel udsatte unge, der gennemfører skolegang/uddannelse¹
8. Selvmord/selvskadende adfærd blandt udsatte børn og unge
9. Fagligt niveau blandt udsatte børn og unge
10. Udsatte børns vægt og højde, når der er etableret en national database om børns sundhed.
11. Misbrug (behandlingskrævende)
12. Sammenbrud i anbringelsen
13. Tid fra underretning til kontakt til fagperson/forældre

Effektindikatorer

14. Udsatte børn og unges ulovlige fravær i folkeskolen
15. Udsatte børns fritidsaktiviteter
16. Venskaber hos de udsatte børn
17. Karakter og omfang af voksenkontakt blandt udsatte børn
18. Kontakt til forældre/søskende
19. Trivsel generelt blandt udsatte børn

Der findes endnu ikke data for de nævnte effektindikatorer.

¹ Indikatoren for andelen af udsatte unge, der gennemfører skolegang/uddannelse, operationaliseres ved en vurdering af alle 25-åriges aktuelle uddannelsesstatus i hvert år.

1.3 Grundlag for statistikken om udsatte børn og unge

Statistikken over støtte til børn og unge rækker tilbage til 1977, hvor de kommunale myndigheder startede med at indberette oplysninger til Danmarks Statistik vedrørende støtte til børn og unge.

Indtil 1. juli 1998 har statistikken været baseret på ydelser efter bistandsloven. Siden er statistikken baseret på Lov om social service (primært § 52), der indeholder bestemmelser om de ydelser, udsatte børn og unge kan modtage.

Formål med støtten Formålet med at yde støtte er ifølge Serviceloven: at skabe de bedst mulige opvækstvilkår for de udsatte børn og unge, så de på trods af deres individuelle vanskeligheder kan opnå de samme muligheder for personlig udfoldelse, udvikling og sundhed som deres jævnaldrende.

Lovændringer i 2006 og 2007 giver databrud Ydelserne, som børnene modtager, varierer lidt over tid, da der løbende har været ændringer i Serviceloven, hvilket har påvirket statistikken. Mest betydende er lovændringer med virkning fra 2006 og 2007, der har medført at statistikken ikke er direkte sammenlignelig med tidligere år.

En afgørende ændring er, at økonomisk støtte til kost-/efterskole ikke længere registreres på cpr. nr. som en forebyggende foranstaltning til børn og unge, men derimod registreres som en familierettet forebyggende foranstaltning. I 2005 var der 2.950 børn, som udelukkende fik økonomisk støtte til kost- eller efterskoleophold.

Omlægning af kommunernes indberetninger Anbringelsesreformen i 2006 pålagde Ankestyrelsen at udvide anbringelsesstatistikken for bedre at kunne følge det enkelte barn samt forbedre kommunernes grundlag for ledelsesinformation og opfølgning. I den forbindelse blev dataindsamlingen omlagt til at blive indberettet til Ankestyrelsen i stedet for den hidtidige indberetning til Danmarks Statistik.

Sammenligninger skal ske med varsomhed Sammenligninger med data fra før 2006 bør ske med nævnte ændringer in mente, og 2006 betragtes generelt som et indkøringsår for det nye datagrundlag. Kommunalreformen i 2007 har ligeledes påvirket grundlaget for statistikken. I de tilfælde, hvor kommunalreformen har ført til sammenlægninger af kommuner har det været en krævende opgave for kommunerne at samle sagsområdet, hvilket har påvirket datakvaliteten i negativ retning.

Årsager til støtte Der er ifølge vejledningen til Serviceloven (Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier. Vejledning nr. 3 til Serviceloven) forskellige årsager til, at børn og unge bliver anbragt eller får forebyggende foranstaltninger: Barnet er psykisk eller fysisk funktionshæmmet, forældrene magter ikke forælderrollen, eller pga. problemer hos barnet eller den unge fx adfærdsproblemer af den ene eller anden karakter. Børnenes problemer er ofte kombinationer af ovenstående, og hjælpen skal være målrettet barnets behov.

2. Sammenfatning

I denne publikation sammenlignes udsatte børn og unge med ikke-udsatte, og der vises nogle markante statistiske forskelle. Det er vigtigt at understrege, at disse børn og unge netop *er* udsatte, og derfor ikke unaturligt klarer sig dårligere end andre. Omvendt kan det, at nogle børn og unge klarer sig dårligere, netop være en årsag til, at de får tildelt en forebyggende foranstaltning eller bliver anbragt. Samtidigt, er der imidlertid en stor del udsatte, som klarer sig lige så godt som andre børn og unge.

De præsenterede tabeller og figurer skal tolkes med forsigtighed, da der er mange årsager- og virkningssammenhænge, der ikke kan forklares ved de relativt simple registeranalyser, som fremstilles i publikationen. Eksempelvis kan man ikke afgøre, om den unge ikke har opnået sin 9. klasse, fordi hun er handicappet eller syg – eller om det skyldes hun har fået en dårlig opvækst eller har haft tilpasningsproblemer i skolen. Dvs. der kan være mange årsager til, at hun er udsat og endnu ikke har fuldført 9. klasse, men i statistikken kan man blot konstatere, at den unge ikke har opnået 9. klasse – og at hun har modtaget foranstaltninger efter Serviceloven.

Publikationens opbygning

I kapitel 3 og 4 beskrives demografiske forhold omkring de udsatte børn og unge samt detaljer omkring den støtte, de modtager, og hvor længe de får den.

I kapitel 5 sammenlignes udsatte børn og unge med ikke-udsatte indenfor en række områder, som i kapitel 6 også belyses for voksne, som tidligere har været udsatte. De omtalte områder er kriminalitet, sundhed og uddannelse.

Kapitel 7 er bogens temaafsnit, som handler om kriminelle mindreårige i alderen 10-14 år. Endelig er der et metodeafsnit til sidst, der beskriver populationsafgrænsninger og registergrundlag.

”Stock- og flow-opgørelser”

I denne publikation benyttes både ”stock- og flow-opgørelser” vedrørende udsatte børn og unge. For ”stock-opgørelserne” er datagrundlaget de børn og unge, der modtog støtte den 31. december i året, dvs. der er tale om en statusopgørelse på en given dag. For ”flow-opgørelserne” omfatter datagrundlaget alle børn og unge, der har modtaget støtte i løbet af kalenderåret. Statistikkerne, der præsenteres i kapitel 3 og 4, tager udgangspunkt i ”stock-opgørelser”, mens datagrundlaget i kapitel 5 er ”flow-opgørelser”.

Støtte gives til børn og unge med særlige behov

Kommunerne skal tilbyde støtte efter Serviceloven, hvis et barn eller en ung har et særligt behov for støtte. Det kan eksempelvis ske pga. barnets eller den unges nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne, pga. forældrenes manglende evne til at varetage barnets tarv, eller pga. problemer for barnet eller den unge fx adfærdsproblemer af den ene eller anden karakter. Der kan være flere sammenfaldende årsager hos barnet eller den unge eller hos familien.

Fællesbetegnelsen i denne publikation for disse meget forskellige børn og unge er udsatte børn og unge, og det, de har tilfælles er altså, at de har modtaget støtte, i relation til Servicelovens §§ 52, 56, 58 eller § 76.

1,7 pct. udsatte børn og unge i 2007

I 2007 var der pr. d. 31. december 26.600 børn og unge, som modtog forebyggende støtte eller var anbragt uden for hjemmet. Det svarer til lidt mere end 1,7 pct. af alle børn og unge. Heraf var ca. 57 pct. drenge. Næsten en tredjedel af de udsatte findes i aldersgruppen 15-17 år. Udsatte børn og unge, der kun har modtaget familierettede foranstaltninger, er som nævnt ikke medregnet.

Andelen af udsatte varierer i kommunerne

Kommunerne kan have forskellig praksis mht. hvilken specifik støtte, der gives til de udsatte børn og unge. Derudover er der forskel på, hvor mange børn og unge med særlige behov den enkelte kommune har, og hvor udtalte de særlige behov er. Eksempelvis havde kommunerne Hørsholm og Lolland som de to yderpunkter andele af udsatte børn og unge på hhv. 0,9 pct. og 3,4 pct. i 2007.

Anbringelser er oftest frivillige og foregår i familiepleje

15.300 børn og unge var anbragt uden for eget hjem den 31. december 2007. Langt størstedelen af anbringelserne foregår som frivillige anbringelser, og de fleste af anbringelserne foregår i familiepleje, jf. tabel 5 side 20. Ophold i familiepleje er det anbringelsessted, hvor børnene i gennemsnit tilbringer længst tid. I 2007 var den gennemsnitlige varighed for familiepleje på mere end 1.000 dage, dvs. omkring tre år.

Aflastningsophold er den hyppigste forebyggende foranstaltning

Af samtlige børn, der modtog støtte 31. december 2007, fik 12.600 børn og unge forebyggende foranstaltninger. Over halvdelen af foranstaltningerne vedrørte aflastningsophold. Omkring 30 pct. af foranstaltningerne drejede sig om tilknytning af en fast kontaktperson til den unge.

Kriminaliteten er højere blandt udsatte unge

Mere end hver tiende udsat mellem 15-17 år fik en dom for kriminalitet i 2007. Blandt de ikke-udsatte unge mellem 15-17 år fik knap 3 pct. en dom for kriminalitet i 2007.

Udsatte begår personfarlig kriminalitet ...

Blandt de dømte udsatte 15-17-årige i 2007 havde hver fjerde dreng og hver tredje pige begået forbrydelser relateret til vold, narkotika eller lignende, hvilket kun gjaldt for hver syvende ikke-udsat dreng og hver ottende ikke-udsat pige. Udsatte unge blev også oftere dømt for flere forskellige forbrydelser.

... men er også hyppigere ofre for det.

Fire ud af fem udsat mellem 15-17 år, som havde været offer for en straffelovsforbrydelse, havde været offer for en volds- eller sædelighedsforbrydelse. Dette var tilfældet for lidt over halvdelen af de ikke-udsatte.

Udsatte bruger sundhedsvæsenet mere

De 15-17-årige udsatte havde i gennemsnit kontakt med lægen 7 gange i 2007, hvilket er to kontakter mere end ikke-udsatte. Ved sammenligning bør man tage i betragtning at handicappede børn, indgår i tallene for udsatte børn og unge. Mere end 30 pct. af de udsatte 15-22-årige havde været en tur på skadestuen mod knapt 20 pct. af de ikke-udsatte.

Udsatte piger var desuden hos lægen tre gange mere end de ikke-udsatte.

- Andelen af 16-årige med 9. klasses eksamen er lavere for udsatte* En del udsatte børn og unge har sværere ved at gennemføre en uddannelse. For nogle skyldes det, at de har nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, for andre kan det skyldes, at de af den ene eller anden årsag ikke har magtet at gå regelmæssigt i skole, eller ikke i øvrigt har været i et stabilt uddannelsesforløb gennem deres opvækst. Dette afspejles i andelen af 16-årige med 9. klasses eksamen i 2007.
- Blandt udsatte unge havde 49 pct. af de anbragte en 9. klasse, hvilket gjaldt 57 pct. af dem som kun havde fået forebyggende foranstaltninger. Det skal sammenholdes med de 81 pct. som havde en 9. klasses eksamen blandt ikke-udsatte.
- 7 pct. af 20-39-årige har været udsat som barn eller ung* I 2007 var der knapt 1,4 mio. i aldersgruppen 20 til 39 år. Heraf modtog 99.000 (7 pct.) på et eller andet tidspunkt foranstaltninger efter Serviceloven (§§ 52, 56, 58, 60 eller § 76) i perioden 1977-2007. Disse karakteriseres som voksne, der tidligere har været udsat.
- Voksne udsatte er hyppigere ofre for volds- og sædelighedsforbrydelser* Ligesom de unge, så har de voksne (tidligere) udsatte i gennemsnit en højere kriminalitet end ikke-udsatte. Omkring 17 pct. af de kriminelle 20-39-årige i 2007 var udsatte, og de begik ligesom de unge oftere mere alvorlig kriminalitet end ikke-udsatte, og de var også hyppigere ofre for volds- og sædelighedsforbrydelser.
- Behandling for misbrug* Omkring 40 pct. af dem, som fik behandling for stofmisbrug i 1997-2007, var tidligere udsatte. Tilsvarende var 27 pct. af personerne, der var i behandling for alkoholmisbrug, tidligere udsatte.
- Som for de udsatte unge gik voksne, der tidligere har været udsatte, også mere til lægen end ikke-udsatte. I gennemsnit havde de udsatte godt to besøg mere hos lægen i 2007 end ikke tidligere udsatte.
- Visse diagnoser og dødsårsager er langt hyppigere hos udsatte* Blandt udsatte børn og unge var der en klar overrepræsentation i forhold til ikke-udsatte i forekomsten af diagnoserne *psykiske lidelser mv. og sygdomme i nervesystem og sanseorganer* på hospitalerne i 2007.
- Visse dødsårsager forekommer i langt større grad hos udsatte end ikke-udsatte. I perioden 2003-2006 døde udsatte i alderen 20-39 år hhv. syv og ni gange hyppigere end ikke-udsatte af psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser og af sygdomme i nervesystem og sanseorganer.
- Udsatte voksne har et lavere uddannelsesniveau end ikke-udsatte* I 1997 havde to tredjedele af de tidligere anbragte 20-24-årige en 9.-11. klasses eksamen som deres højeste uddannelsesniveau, mens to tredjedele af ikke-udsatte lå et niveau højere og havde en ungdomsuddannelse. Ti år senere i 2007 havde 43 pct. af de 30-34-årige tidligere anbragte enten en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse mod 82 pct. af de ikke-udsatte.

Mindreårige, der begår kriminalitet.

Temaafsnittet er baseret på data fra politiet 2000-2007 om børn, der har begået en lovovertrædelse. Kun såkaldte sigtede børn er med i opgørelserne, hvoraf der var godt 4.200 i 2007.

Hver femte var udsat

Næsten 20 pct. af de 10-14-årige, som havde begået en lovovertrædelse i 2007, var udsat. Det er en betydelig overrepræsentation, idet de udsatte kun udgjorde 3 pct. af alle 10-14-årige. Sammenlignet med år 2000 er der sket en lille forskydning i kriminalitetsmønsteret i 2007, idet både udsatte og ikke-udsatte har haft en svag stigning i andelen, som blev sigtet for vold.

Sigtede mindreårige er hyppigst ofre for forbrydelser

Ca. 2 ud af 100 ikke-udsatte børn var ofre for en straffelovsforbrydelse i perioden 2001-2007. Dette var tilfældet for hver 10. anbragte barn og for godt hver 20. med forebyggende foranstaltninger.

Hvis et barn havde været sigtet i 2007, så var risikoen for at have været offer for en forbrydelse endnu større. Hver fjerde sigtet anbragt havde også været offer for en forbrydelse, hvilket ligeledes var tilfældet for hver femte med forebyggende foranstaltninger og for hver 10. ikke-udsat.

3. Støtte til udsatte børn og unge

Børn og unge, der har et særligt behov for støtte, kan modtage hjælp efter Servicelovens § 52. Hjælpen kan ske i form af anbringelse uden for hjemmet eller kan omfatte forskellige former for forebyggende foranstaltninger. De, der er omfattet af disse foranstaltninger, defineres i denne publikation som udsatte børn og unge.

Familierettede foranstaltninger vedr. 2007 fremgår af tabel 2 og indberettes ikke til Danmarks Statistik på barnets eller den unges personnummer. Derfor kan familierettede foranstaltninger ikke medtages ved opgørelser på personniveau.

Udsatte børn og unge har i reglen et dårligere udgangspunkt for deres voksertilværelse end andre børn og unge, fordi de udsatte børn og unge kan have en nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller have sociale problemer.

Opgørelserne i dette kapitel vedrører kun de børn og unge, der opgjort pr. 31. december modtog støtte, dvs. hvor sagen var uafsluttet ved årets udgang. Kapitlet omhandler indikator 1: "Antal foranstaltninger til udsatte børn og unge", og vil beskrive antal udsatte børn og unge, der er omfattet af støtteordningerne, deres køn og alder og hvilke kommuner de kommer fra. I afsnit 3.1 beskrives udviklingen i baggrundsindikator 2: "Udgifter til foranstaltninger til udsatte børn og unge".

Støtten gives til børn og unge med særlige behov

Kommunerne skal tilbyde støtte efter Serviceloven, hvis et barn eller en ung har et særligt behov for støtte. Det kan eksempelvis ske pga. barnets eller den unges nedsatte fysiske eller psykiske funktionsevne, pga. forældrenes manglende evne til at varetage barnets tarv, eller pga. problemer for barnet eller den unge fx adfærdsproblemer af den ene

eller anden karakter. Der kan være flere sammenfaldende årsager hos barnet eller den unge eller hos familien.

Flere børn modtager støtte

Fra 1997 til 2005 er antallet af udsatte børn og unge, der modtager foranstaltninger, steget med 46 pct. Den relative andel udsatte børn og unge, der modtager foranstaltninger, er steget fra 1,4 pct. i 1997 til 1,9 pct. i 2005, dvs. med 0,5 procentpoint.

Andelen faldt i 2006 til 1,7 pct. som følge af at økonomisk støtte til kost- og efterskoleophold blev omklassificeret fra en personligt forebyggende foranstaltning til en familierettet foranstaltning. Det reducerede opgørelserne af udsatte børn og unge med hen ved 3.000 personer i 2006.

De udsatte børn og unge er i tabel 1 fordelt på typen af støtte. Den 31. december 2007 fik 12.580 personer forebyggende foranstaltninger, mens omtrent 15.273 var anbragt uden for hjemmet.

Fra 1997 til 2007 steg antallet af anbragte med 25 pct. Den forebyggende indsats steg betydeligt fra 1997 til 2005, idet antal personer, der fik forebyggende foranstaltninger steg med 84 pct. Faldet i antal personer som fik forebyggende foranstaltninger i 2006 skyldes, at økonomisk støtte til kost- og efterskoleophold registreres som en familierettet foranstaltning i stedet for en personligt rettet forebyggende foranstaltning. Dertil kommer overgangen til de nye kommuner og deraf følgende indberetningsvanskeligheder hos kommunerne.

Tabel 1. Udsatte børn og unge pr. 31. december i året. 1997-2007

	Anbragte	Forebyg- gende (netto) ¹	Udsatte (netto) ²	Ikke- udsatte	I alt	Andel udsatte
	antal					pct.
1997	11 497	8 639	19 867	1 437 835	1 457 702	1,4
1998	12 128	9 597	21 460	1 432 909	1 454 369	1,5
1999	12 666	10 279	22 563	1 434 016	1 456 579	1,5
2000	13 637	11 352	24 575	1 438 986	1 463 561	1,7
2001	14 168	12 738	26 404	1 443 543	1 469 947	1,8
2002	14 359	14 064	27 928	1 448 507	1 476 435	1,9
2003	14 126	14 606	28 275	1 455 272	1 483 547	1,9
2004	13 881	15 079	28 438	1 464 997	1 493 435	1,9
2005	13 900	15 893	28 999	1 474 013	1 503 012	1,9
2006	14 156	12 077	25 164	1 490 164	1 515 328	1,7
2007	15 273	12 580	26 600	1 502 712	1 529 312	1,7

¹ Forebyggende (netto) er antal personer, der har modtaget en foranstaltning. ² Summen af anbragte og forebyggende (netto) er større end udsatte (netto), da anbragte børn også kan modtage forebyggende foranstaltninger og derfor kan forekomme i begge kategorier.

Foranstaltninger for familien

Foruden anbringelser og forebyggende foranstaltninger rettet mod det enkelte barn, omfatter Lov om social service en række foranstaltninger, der er rettet mod familien. Disse foranstaltninger indberettes ikke på børnenes personnummer og indgår af den grund ikke yderligere i publikationen.

Tabel 2. Familierettede foranstaltninger med støtte i løbet af 2007

	Antal familier
Konsulentbistand, dagtilbud o.l.	9 380
Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet	4 074
Familiebehandling eller lignende støtte	8 451
Støtte til forældre i forbindelse med barns anbringelse	1 256
Anden hjælp (rådgivning, behandling, pædagogisk støtte, døgn ophold og kontaktperson)	3 958
Økonomisk støtte	11 025
Økonomisk støtte for at undgå anbringelse	4 390
Antal familier (netto)	31 495

Støtte til mere end 30.000 familier

Tildeling af familierettede foranstaltninger kan skyldes vanskeligheder i relation til et eller flere børn i familien. Støtten kan gives til familier, der har et barn med personlige støtteforanstaltninger, eller som er anbragt uden for hjemmet, men også til familier hvor børnene ikke modtager personlig støtte.

I 2007 var der 9.380 familier som fik konsulentbistand eller et dagtilbud, og 11.025 familier, som fik økonomisk støtte. Der var netto 31.495 familier, som modtog støtte, dvs. hver enkelt familie kan få mere end én foranstaltning, og summen af samtlige foranstaltninger var ca. 42.500.

3.1 Udgifter vedr. udsatte børn og unge

Tabel 3 viser de samlede offentlige netto driftsudgifter til udsatte børn og unge. Tallene stammer fra de kommunale regnskaber, og er i 2010-niveau.

Tabel 3. Offentlige netto driftsudgifter vedr. udsatte børn og unge. 2002-2008

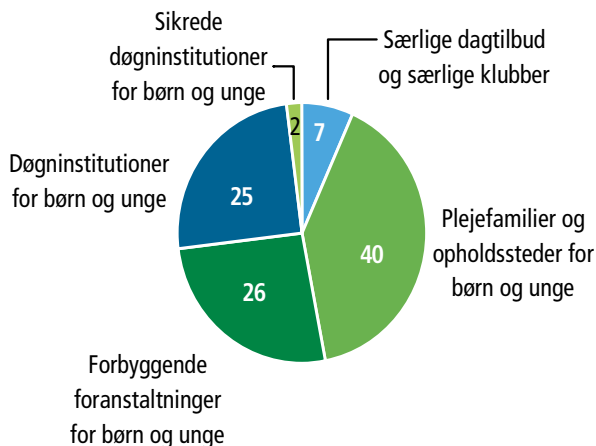
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
	mio. kr.						
Særlige dagtilbud og særlige klubber	628	704	750	862	861	803	953
Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	5 201	5 143	5 050	5 080	5 155	5 427	5 832
Forbyggende foranstaltninger for børn og unge	3 167	3 125	3 194	3 266	3 352	3 559	3 761
Døgninstitutioner for børn og unge	3 554	3 588	3 608	3 618	3 733	3 397	3 611
Sikrede døgninstitutioner for børn og unge	145	158	167	211	223	258	279
I alt	12 695	12 718	12 769	13 037	13 324	13 444	14 436

Anm.: Tallene er angivet i 2010-niveau i henhold til kommunal pris- og lønudvikling.

I 2008 udgjorde de samlede offentlige udgifter til udsatte børn og unge 14,4 mia. kr.

Som det ses af figur 1 blev 40 pct. af de 14,4 mia. kr. i 2008 anvendt til anbringelser opholdssteder og i plejefamilier. Dernæst kommer anvendelse af udgifter til forebyggende foranstaltninger samt udgifter til døgninstitutioner.

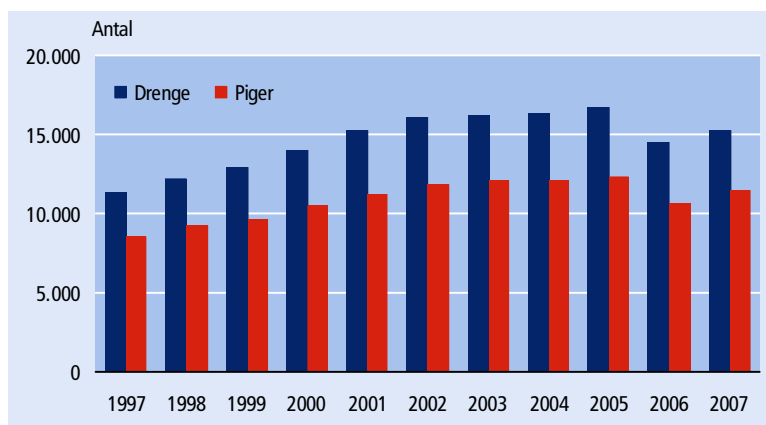
Figur 1. Udgifter til børn og unge - pct. 2008

3.2 Køn og alder

57 pct. af de udsatte er drenge. Flere drenge end piger får forebyggende foranstaltninger eller bliver anbragt uden for hjemmet. Der var 8.600 piger og 11.300 drenge, som var udsatte 31. december 1997. Dvs. 57 pct. af de udsatte børn og unge var drenge.

Figur 2. Antal udsatte børn og unge pr. 31. december, fordelt på køn. 1997-2007

I 2007 var der 15.200 drenge, hvilket ligeledes svarer til ca. 57 pct. Drengandelen blandt de udsatte børn og unge har i hele perioden fra 1997 til 2007 ligget på omkring 57 til 58 pct. og er altså relativt konstant.

Fra 2005 til 2006 skete der et kraftigt fald blandt de 15-17-årige udsatte børn og unge, der primært skyldes, at økonomisk støtte til kost- og efterskoleophold overgik til at være en familierettet foranstaltning.

*Antal i efterværn
steget
fra 1997 til 2007*

Antal i aldersgruppen på 18-22 år, der modtager foranstaltninger er steget siden 1997. Dette skal ses i relation til løbende lovgivningsmæssige ændringer i perioden. Aldersgruppen vedrører unge, der modtager støtte efter Servicelovens § 76 – det såkaldte ”efterværn”.

Efterværn kan primært tilbydes unge, som er eller har været anbragt umiddelbart op til det fyldte 18. år. Der er tale om en forlængelse af den sociale indsats, efter den unge bliver myndig. Støtten skal medvirke til en mere glidende overgang til et selvstændigt voksenliv. Der ydes støtte og vejledning i forhold til bolig, uddannelse og arbejde i forbindelse med ophør af en anbringelse ved det fyldte 18. år. De enkelte ordninger er nærmere beskrevet i kapitel 4.

*Knap en tredjedel af
de udsatte er 15-17 år*

I 2007 udgjorde de 15-17-årige 7.934 personer, svarende til ca. 30 pct. af de udsatte børn og unge i 2007. De 0-6-årige udgjorde i 2007 ca. 11 pct. af alle udsatte børn og unge i 2007.

Tabel 4. Udsatte børn og unge pr. 31. december, fordelt på alder. 1997-2007¹

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	18-22 år	I alt
	antal børn					
1997	3 597	4 819	3 682	6 291	1 478	19 867
1998	3 915	5 362	4 086	6 568	1 529	21 460
1999	3 929	5 841	4 508	6 772	1 513	22 563
2000	4 095	6 266	4 937	7 553	1 724	24 575
2001 ²	4 042	6 500	5 348	8 393	2 121	26 404
2002	3 946	6 845	5 709	9 040	2 388	27 928
2003	3 644	6 921	5 905	9 323	2 482	28 275
2004	3 370	6 742	6 121	9 611	2 594	28 438
2005	3 306	6 725	6 175	10 142	2 651	28 999
2006 ³	2 998	6 154	5 629	7 514	2 869	25 164
2007 ³	3 034	6 150	5 886	7 934	3 596	26 600

¹ Lovændringer medfører at sammenligning over tid skal ske med varsomhed.

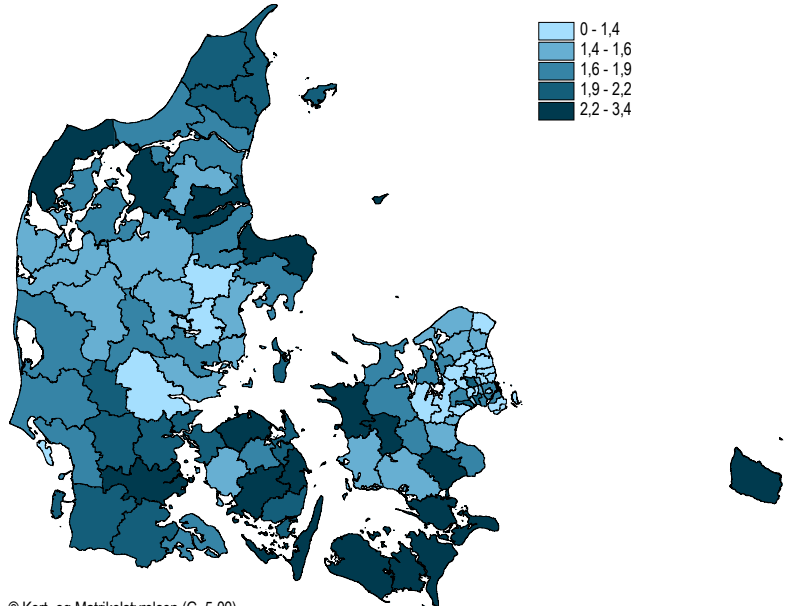
² Efterværnsbestemmelserne udvidet i 2001 og 2006.

³ Databrud pga. anbringelsesreform i 2006, kommunalreform i 2007 samt ændring i registrering af økonomisk støtte til kost-/efterskole fra 2006.

3.3 Udsatte børn og unge i kommunerne

Antallet af børn og unge med særlige behov varierer fra kommune til kommune, ligesom omfanget af børnenes behov kan være forskelligt. Figur 3 er dannet ud fra børnenes handlekommune.

Figur 3. Andel udsatte børn og unge i kommunerne pr. 31. december 2007

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Anm.: Andel i forhold til det samlede antal børn og unge i kommunen (handlekommune) ultimo året. Lands gennemsnittet er 1,7 pct.

*Handlekommune
frem for
bopælskommune*

Handlekommunen er den kommune, hvor barnets forældre (forsørgeren) bor, dvs. normalt den kommune, som barnet oprindeligt kommer fra, uanset at et evt. anbringelsessted kan være placeret i en anden kommune (bopælskommunen).

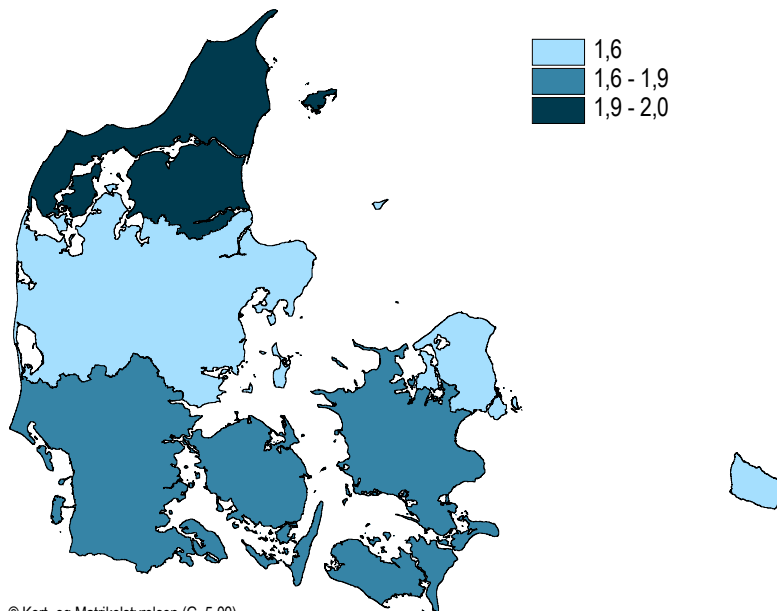
*Hørsholm og
Rudersdal har relativt
færrest udsatte*

På landsbasis udgør udsatte børn og unge 1,7 pct. af alle børn og unge. Andelen af udsatte børn og unge varierer hen over landet fra 0,9 pct. i Hørsholm og Rudersdal til 3,4 pct. på Lolland.

Det er især i kommunerne i Region Nordjylland, Region Sjælland og på Fyn, at der er relativt større andele af udsatte børn og unge. Dette afspejles også i figur 4, hvor andelen for regionerne er afbildet.

Andelen af udsatte børn og unge er større end lands gennemsnittet i regionerne Nordjylland (2,0 pct.), Syddanmark (1,9 pct.) og Sjælland (1,8 pct.). Hovedstaden og region Midtjylland ligger under gennemsnittet med 1,6 pct.

Figur 4. Andel udsatte børn og unge i regionerne pr. 31. december 2007

© Kort- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Anm.: Andel i forhold til det samlede antal børn og unge i regionerne ultimo året. Lands gennemsnittet er 1,7 pct.

4. Indsatsen rettet mod udsatte børn og unge

Børn og unge med særlige behov har brug for en målrettet indsats for at forbedre deres muligheder i livet. Karakteren af denne indsats belyses i dette kapitel, blandt andet ved at se på hvilke forebyggende foranstaltninger og hvilke anbringelsessteder, der primært benyttes for at hjælpe børnene. Der ses også på, hvordan støtten varierer med alder.

I 4.2 belyses baggrundsindikator 1: "Antal foranstaltninger til udsatte børn og unge". Afsnit 4.3 belyser baggrundsindikator 3: "Anbringelsens gennemsnitlige varighed" og afsnit 4.4 belyser baggrundsindikator 4: "Årsager til anbringelse for udsatte børn og unge".

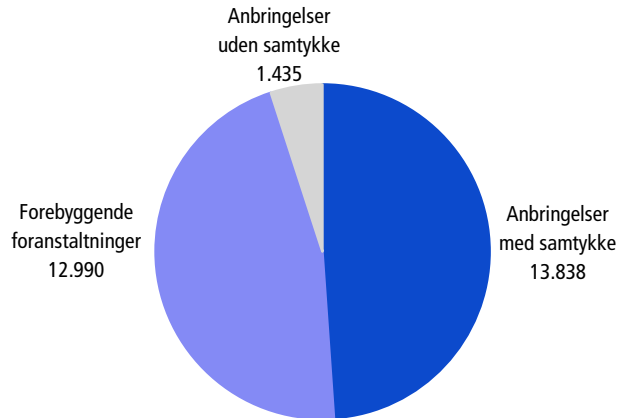
Indsatsen på området belyses i dette afsnit gennem opgørelser af alle aktive sager om udsatte børn og unge, der modtog støtte 31. december 2007.

Hovedparten af anbringelser er med samtykke

Der skelnes grundlæggende mellem forebyggende foranstaltninger og anbringelser uden for hjemmet. Anbringelserne kan være med forældrenes samtykke eller uden deres samtykke. Pr. 31. dec. 2007 var der mere end 28.300 sager fordelt på 26.600 børn og unge (se tabel 1 side 13).

Hovedparten af sagerne vedrørte anbringelser med samtykke og forebyggende foranstaltninger, mens knap 5 pct. var anbringelser uden samtykke, hvilket var over 9 pct. af alle anbringelser.

Figur 6. Aktive sager vedr. udsatte børn og unge med støtte 31. december 2007

Anm.: Alle aktive sager i 2007 vedrørende børn og unge mellem 0 og 22 år, der modtog støtte pr. 31. december 2007.

4.1 Anbringelser

Udsatte børn og unge får hjælp i henhold til Serviceloven, og de statistiske oplysninger på området kan derfor relateres direkte til de enkelte paragraffer. Nedenfor ses de enkelte paragraffer for anbringelser uden for hjemmet.

Anbringelser, lov om social service. 2007

- Anbringelser med samtykke (§ 52.3.8)
- Anbringelser uden samtykke (§ 58)
- Forlængelse af hjemtagelsesperioden (§ 60)
- Efterværn med døgnophold (§ 76.3.1)

Familiepleje er den mest anvendte anbringelsesform

Der var 15.273 sager om anbringelse pr. 31. dec. 2007 fordelt på mindst 11 forskellige typer af anbringelsessteder. Mest almindeligt var det at blive anbragt i familiepleje, som inklusive anbringelser hos slægtninge eller andet netværk udgjorde 43 pct. af alle anbringelser. Dernæst var det at blive anbragt på akut- og døgninstitutioner, kommunalt døgntilbud eller socialpædagogisk opholdssted. Omkring 41 pct. af alle sager vedrørte ophold på et af disse steder.

Tabel 5. Anbringelser pr. 31. december, fordelt på anbringelsessteder. 2007

	Antal sager
I alt	15 273
Akutinstitution	313
Døgninstitution, anden afdeling	2 441
Døgninstitution, sikret afdeling ¹	71
Eget værelse e.l.	937
Familiepleje	5 942
Kommunalt døgntilbud	723
Kostskole, ungdomsskole, efterskole e.l.	778
Netværksplejefamilie	321
Skibsprojekt	57
Slægtsanbringelse	253
Socialpædagogisk opholdssted e.l.	2 758
Uoplyst	679

¹Antal unge på "Døgninstitution, sikret afdeling" omfatter kun unge på ungdomssanktion.

Anbringelser i familiepleje blev anvendt lidt hyppigere til yngre børn end til unge. Anbringelser i netværksplejefamilier eller hos slægtninge har været muligt siden 2006. Dvs. det er en relativ ny anbringelsesmulighed. I 2007 var det endnu relativt sjældent anvendt.

Tabel 6. Anbringelser pr. 31. december i familiepleje m.m., fordelt på alder. 2007

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	18-22 år
	antal anbringelser				
Familiepleje	1 060	1 644	1 345	1 246	647
Netværksplejefamilie .	66	81	63	90	21
Slægtsanbringelse ...	35	56	69	68	25

Døgninstitutioner til de særligt udsatte

Børn og unge kan ud over at blive anbragt i familiepleje anbringes på døgninstitutioner og opholdssteder. Akutte institutioner anvendes i situationen, hvor barnet skal anbringes akut, men hvor enten valg af anbringelsesstedet endnu ikke er helt afklaret, eller eksempelvis den rette plejefamilie ikke er fundet endnu. Anbringelserne på de sikrede døgninstitutioner er antallet af unge med en ungdomssanktion.

Det er karakteristisk, at anbringelser på døgninstitutioner og opholdssteder er stigende med alder.

Tabel 7. Anbringelser pr. 31. dec. på døgninstitutioner, fordelt på alder. 2007

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	18-22 år
	antal anbringelser				
Akutinstitution	48	54	75	115	21
Døgninstitution anden afdeling	168	464	611	815	383
Døgninstitution, sikret afdeling ¹	49	17
Kommunalt døgntilbud .	56	105	135	293	134
Socialpædagogisk opholdssted e.l.	31	229	534	1 311	653

¹ Antal unge på "Døgninstitution, sikret afdeling" omfatter kun unge på ungdomssanktion.

Ca. 5 pct. af anbringelserne foregår på enten kostefterskole, et skibsprojekt eller på eget værelse og gives hyppigst til større børn og unge.

Tabel 8. Øvrige anbringelser pr. 31. december, fordelt på aldersgrupper. 2007

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	18-22 år
	antal anbringelser				
Kostskole, ungdomsskole, efterskole e.l.	-	7	107	496	168
Skibsprojekt	4	35	16
Eget værelse e.l.	-	409	525
Uoplyst	75	127	148	213	116

Endelig følger en mindre restgruppe af uoplyste anbringelser samt anbringelser på eget værelse. Det er primært unge over 18 år, som bor på eget værelse.

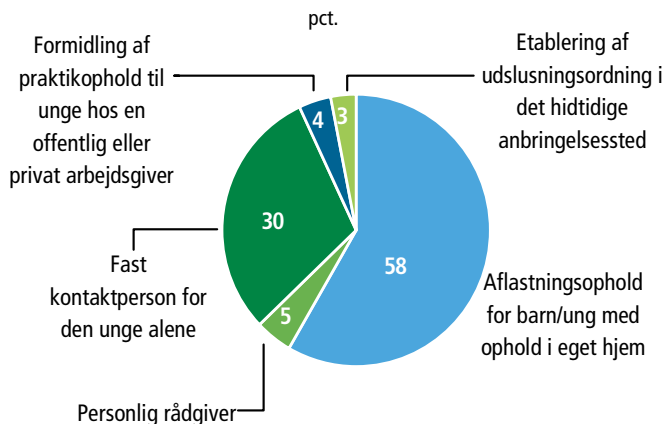
Når et anbringelsessted er uoplyst, kan det skyldes, at anbringelsen på indberetningstidspunktet endnu ikke var iværksat. Omfanget af uoplyste anbringelsessteder øges med børnenes alder.

4.2 Forebyggende foranstaltninger

Aflastningsophold udgør næsten 60 pct. af forebyggende foranstaltninger

Der er fem forskellige typer af forebyggende foranstaltninger, hvoraf aflastningsophold for børn, som bor i eget hjem, og fast kontaktperson er de oftest brugte. Aflastningsophold udgør over halvdelen af de forebyggende foranstaltninger og drejer sig om aflastning af forældre til børn med sociale vanskeligheder eller nedsat psykisk eller fysisk funktionsevne. Et aflastningsophold finder sted på en døgninstitution, i en netværksplejefamilie eller i en plejefamilie, men er *ikke* en anbringelse.

Figur 7. Forebyggende foranstaltninger for børn og unge med støtte. 31. december 2007

30 pct. har en kontaktperson til støtte i dagligdagen

En fast kontaktperson yder støtte på det nære personlige plan og kan fx. bruges til at tale om de ting, som er svære. Godt 30 pct. af foranstaltningerne vedrørte tilknytning af en fast kontaktperson.

Støtte til unge med mere moderat støttebehov ...

En personlig rådgivers opgave er at vejlede og rådgive om praktiske forhold, der skønnes at kunne støtte barnet eller den unge i opvæksten eller med hensyn til fremtidige forhold som arbejds- eller levevilkår.

Udslusningsordningerne er primært til unge over 18 år. Ordningerne har til hensigt at lempe overgangen mellem anbringelse og selvstændigt voksenliv og er især tiltænkt unge, som ikke har familie at tilbringe weekender og ferier sammen med.

... udgør de sidste 11 pct.

Endelig er der formidling af praktikophold til den unge inklusive økonomisk støtte hertil. De tre nævnte typer af forebyggende foranstaltninger for unge med et mere moderat behov for støtte udgør de sidste 11 pct. i figur 7.

Forebyggende foranstaltninger, Lov om social service. 2007

- Personlig rådgiver (§ 52.3.6)
- Fast kontaktperson (§ 52.3.7)
- Aflastningsophold (§ 52.3.5)
- Praktikophold (§ 52.3.9)
- Udslusningsordning (§ 76.3.4)

Tabel 9. Antal forebyggende foranstaltninger pr. 31. december, fordelt på ordning og alder. 2007

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	18-22 år	I alt
	antal forebyggende foranstaltninger					
I alt	1 575	3 608	3 061	3 445	1 301	12 990
Aflastningsophold ..	1 442	3 069	1 937	1 067	52	7 567
Udslusningsordning .	-	-	-	10	381	391
Fast kontaktperson .	120	480	943	1 683	724	3 950
Formidling af praktikophold	1	2	48	401	50	502
Personlig rådgiver ..	12	57	133	284	94	580

Næsten hver anden 15-17-årig med en forebyggende foranstaltning har en fast kontaktperson

Der var ca. 12.990 forebyggende foranstaltninger, hvoraf hver fjerde sag omhandlede 15-17-årige. Næsten halvdelen af de unge i denne aldersgruppe havde en fast kontaktperson. De 0-6-årige fik færrest forebyggende foranstaltninger, som i ni ud af ti tilfælde var aflastningsophold.

Aflastningsophold gives primært til de yngre aldersgrupper. Således var seks ud af syv ophold givet til børn under 15 år. Udslusning efter endt anbringelsesforløb er møntet på unge fyldt 18 år. Brugen af fast kontaktpersoner, personlig rådgivere og formidling af praktikophold er stigende med børnenes alder.

4.3 Varighed i anbringelser

Et barn kan anbringes mange gange

Når et barn anbringes uden for hjemmet, sker det ofte med et relativt langvarigt sigte. I visse akutte tilfælde anbringes barnet /den unge først på et midlertidigt anbringelsessted, indtil et passende og mere permanent anbringelsessted er fundet eller der er sket en afklaring af barnets /den unges behov. Udover ændringer som skift i anbringelsessted, kan der også foretages administrative ændringer i anbringelsen. Fx. i de tilfælde, hvor anbringelsen sker uden samtykke og senere bliver omstødt til en anbringelse med samtykke – eller omvendt. Dvs. det i statistikken kan fremstå som at nogle anbragte har relativt korte anbringelser pga. administrative ændringer af paragraffen for grundlaget i anbringelsen.

Afsluttet anbringelse En anbringelse betegnes som afsluttet, når barnet hjemgives til forældrenes hjem, eller den unge hjemgives til egen bolig. Nogle børn overgår til andre familiemedlemmer eller andre personer i barnets netværk. Endelig får nogle unge afsluttet en anbringelse, fordi de overgår til Kriminalforsorgens varetægt, eller fordi de nu anbringes på døgninstitution for voksne handicappede.

Varighed ved seneste anbringelse og ved anbringelsesforløb Varigheden i anbringelser angives i antal dage og opgøres her på to forskellige måder. Først ses i tabel 10-12 på varigheden i seneste afsluttede anbringelse. Dernæst ses i tabel 13-14 på varigheden i anbringelsesforløb, som er varigheden af den senest afsluttede anbringelse plus de eventuelle anbringelser, som har fundet sted op til den seneste anbringelse.

Betingelsen for, at en række anbringelser defineres som et forløb er, at de tidsmæssigt skal hænge sammen, dvs. der må ikke være mere end 1 dag mellem to anbringelser.

Ved belysning af anbringelsesforløb elimineres de registreringsmæssige ændringer og brud, der kan være i en anbringelse i form af skift i anbringelsessted eller skift i paragraf for anbringelsen. Dvs. varigheden i et anbringelsesforløb inkluderer ændringer i anbringelsessted samt rent administrative ændringer i anbringelsesgrundlaget. Derimod afspejler varigheden i seneste anbringelse udelukkende tiden fra sidste ændring i anbringelsen.

Varighed for 0-17 årige Registrering af varighed i anbringelsen er usikker for de 18-22 årige. De er derfor ikke medtaget i statistikken.

Tabel 10. Gennemsnitlig varighed i seneste anbringelse. Børn og unge, der har været anbragt i løbet af 2007, og har afsluttet en anbringelse

	Gennemsnitlig varighed (dage)	Antal afsluttede anbringelser
I alt	545	1 389
Akutinstitution	142	108
Døgninstitution	634	270
Døgninstitution, sikret afdeling ¹	142	12
Eget værelse e.l.	220	36
Familiepleje	1 033	281
Kommunalt døgntilbud	261	84
Kostskole, ungdomsskole, efterskole e.l.	422	118
Netværksplejefamilie	257	33
Skibsprojekt	214	6
Slægtsanbringelse	225	12
Socialpædagogisk opholdssted e.l.	592	259
Uoplyst	195	170

¹Antal unge på "Døgninstitution, sikret afdeling" omfatter kun unge på ungdomssanktion.

*Varigheden afspejler
anbringelses-
stedernes karakter*

Den gennemsnitlige varighed i 2007 var 545 dage, hvilket er baseret på i alt 1.389 afsluttede anbringelser. Den tid, et barn er anbragt, varierer med anbringelsesstedet. Den gennemsnitlige varighed er lavest på de sikrede døgninstitutioner og akutinstitutionerne med 142 dage. Dette er forventeligt, da ophold på disse institutioner normalt ikke har et langvarigt sigte. Derimod er familiepleje en anbringelsesform, som benyttes til længerevarende anbringelser, og dette afspejles i den gennemsnitlige varighed på mere end 1.000 dage.

*Gennemsnitlig
varighed 1995-2007*

I tabel 11 er den gennemsnitlige varighed for årene 1995, 1999, 2003 og 2007 fordelt på aldersgrupper. I 2003 var den gennemsnitlige varighed størst med 595 dage, og i 1999 var den lavest med 529 dage.

*Aldersfordelt
varighed*

Årsagen til, at den gennemsnitlige varighed for de 0-6-årige netop i 2007 fremstår betydeligt lavere i forhold til de øvrige år, skyldes en underindberetning af nye sager i 2006 pga. nyt indberetningssystem og kommunalreform. I 2007 var varigheden i anbringelser af 7-11-årige højest med gennemsnitligt 671 dage, mens de 0-6-årige var anbragt 281 dage. De 0-6-årige har pga. deres korte levetid naturligt nok den laveste varighed i anbringelser.

Tabel 11.

Varighed af seneste anbringelse, fordelt på alder. Børn og unge der har været anbragt i løbet af året og har afsluttet en anbringelse

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	I alt
	————— gnsntl. varighed i antal dage —————				
1995	309	573	684	565	546
1999	318	526	558	590	529
2003	405	666	702	582	595
2007 ¹	281	671	601	549	545

¹ I 2007 er der indberettet for få nye sager pga. nyt indberetningssystem og kommunalreform.

*Forskel på piger og
drenge anbringelses-
varighed udviskes*

Tabel 12 viser den gennemsnitlige varighed i anbringelser af drenge og piger. Drengene har i alle udvalgte år med undtagelse af 2007 den længste gennemsnitlige varighed i anbringelser.

Tabel 12.

Varighed af seneste anbringelse, fordelt på køn. Børn og unge der har været anbragt i løbet af året og har afsluttet en anbringelse

	Drenge	Piger	I alt
	————— gnsntl. varighed i antal dage —————		
1995	559	530	546
1999	556	495	529
2003	617	566	595
2007 ¹	542	548	545

¹ I 2007 er der indberettet for få nye sager pga. nyt indberetningssystem og kommunalreform.

I 2007 blev mønsteret brudt, idet den gennemsnitlige varighed for anbringelser af piger på 548 dage var seks dage længere end drengenes

542 dage. Siden 1995 er den gennemsnitlige varighed i drenges anbringelser faldet med 17 dage, mens den for pigernes vedkommende er steget med 18 dage.

*Gennemsnitlig
varighed af
anbringelsesforløb*

Et anbringelsesforløb består ofte af en række anbringelser, der uden ophold ligger i forlængelse af hinanden. Den gennemsnitlige varighed for anbringelsesforløb er derfor længere end ved de enkelte anbringelser i ovenstående tabeller.

Tabel 13 viser gennemsnitlig varighed i anbringelsesforløb for årene 1995, 1999, 2003 og 2007. Varigheden i forløbene er siden 1999 steget med 126 dage, fra 636 dage til 762 dage i 2007. Antallet af anbringelser i hvert forløb er også steget marginalt siden 1999.

Forløbsvarigheden for børn mellem 0 og 6 år er næsten halvt så lang som for børn og unge i andre aldersgrupper. Årsagen er deres korte levetid, som begrænser muligheden for at kunne have et langt anbringelsesforløb. De 0-6-årige har derfor også et mindre gennemsnitligt antal anbringelser pr. forløb sammenlignet med de andre aldersgrupper.

Tabel 13. Varighed i seneste anbringelsesforløb, fordelt på alder. Børn og unge der har været anbragt i løbet af året

	0-6 år	7-11 år	12-14 år	15-17 år	I alt
	———— gnsntl. varighed i antal dage ————				
1995	369	666	810	719	669
1999	365	624	671	717	636
2003	450	801	875	742	740
2007 ¹	340	873	866	782	762

¹ I 2007 er der indberettet for få nye sager pga. nyt indberetningssystem og kommunalreform.

I 2007 var det gruppen af 7-11-årige, som med 873 dage har den længste gennemsnitlige varighed i anbringelsesforløb. Det står i kontrast til de øvrige år, hvor det var de 12-14-årige, som havde den længste gennemsnitlige varighed i deres anbringelsesforløb. De 15-17-årige havde i årene 1995, 2003 og 2007 lidt kortere varighed i deres anbringelsesforløb end de 12-14-årige.

Tabel 14. Anbringelser og varighed i seneste anbringelsesforløb, fordelt på køn. Børn og unge der har været anbragt i løbet af året

	Dreng	Piger	I alt	Dreng	Piger	I alt
	———— varighed i antal dage ————			— antal anbringelser pr. forløb —		
1995	688	644	669	1,27	1,23	1,25
1999	660	605	636	1,20	1,20	1,20
2003	753	723	740	1,23	1,29	1,26
2007 ¹	769	754	762	1,27	1,26	1,27

¹ I 2007 er der indberettet for få nye sager pga. nyt indberetningssystem og kommunalreform.

Forskel i varighed af forløb udjævnes mellem kønnene Den gennemsnitlige varighed i anbringelsesforløb for drenge er længere end for piger. I 2007 var den 769 dage for drenge og 754 for piger. Fra 1995 til 2007 steg forløbsvarigheden med 81 dage for drenge og 110 dage for piger. Det er en tendens til, at forskellen på den gennemsnitlige varighed mellem piger og drenge udjævnes, som tabel 14 også viser.

4.4 Årsager til anbringelse

Mange årsager til anbringelse Der kan være mange årsager til, at det er nødvendigt at anbringe et barn eller ung. Anbringelsen kan skyldes forhold alene hos barnet, alene hos forældrene, eller en kombination af problematiske forhold hos barn og forældre.

Nye afgørelser om anbringelse i 2007 Tabellerne 15-17 indeholder anbringelsesårsager for nyanbringelser i 2007 for børn og unge i alderen 0-17 år. Årsagerne er indberettet af kommunerne i forbindelse med nye afgørelser om anbringelse efter Anbringelsesreformen trådte i kraft 1. januar 2006.

To ud af tre afgørelser omhandler børn og unge på 12-17 år I 2007 blev 3.100 børn og unge under 18 år anbragt uden for hjemmet. Den udslagsgivende årsag til anbringelsen var oplyst i 86 pct. af disse tilfælde. Af de 3.100 nyanbringelser var 51 pct. drenge og 49 pct. piger. 31 pct. af børnene var i alderen 0-11 år, mens 69 pct. var i alderen 12-17 år.

En anbringelse har ofte flere årsager Når et barn anbringes, er der oftest tale om flere årsager, og derfor summer procenterne i tabellerne 15-17 ikke op til 100. I 2007 blev der i gennemsnit angivet 2,5 udslagsgivende årsager for hver anbringelse med årsagspåtegning.

4.4.1 Udslagsgivende forhold hos barnet

Adfærds- og tilpasningsproblem hos barnet er oftest årsag til anbringelse. I næsten halvdelen af de tilfælde, hvor en dreng blev anbragt i 2007, var udad-reagerende adfærds- og/eller tilpasningsproblemer angivet som medvirkende årsag til anbringelse. Denne årsag var også den hyppigst forekommende hos pigerne, hvor den dog kun blev angivet i lidt under 40 pct. af afgørelserne.

For drenge er årsager som kriminell adfærd i øvrigt og udviklingsforstyrrelser (autisme, ADHD mv.) markant højere end for piger, som til gengæld har mange flere sager, hvor selvskadende, opmærksomhedssøgende adfærd er medvirkende årsag til anbringelse.

Tabel 15. **Udslagsgivende årsager til anbringelse hos barnet, for børn og unge anbragt i løbet af 2007**

	Dreng	Piger	I alt
	pct.		
I alt	100	100	100
Fysisk funktionsnedsættelse	3,6	2,3	3,0
Indad-reagerende adfærds- og/eller tilpasningsproblemer	16,4	23,1	19,6
Ingen udslagsgivende forhold hos barnet/den unge	12,3	13,8	13,0
Kriminel adfærd i øvrigt	18,8	4,9	12,1
Manglende familierelationer, gadebørn	6,5	5,8	6,1
Misbrug	11,4	8,4	9,9
Problemer i fritid og/eller venskaber, netværk mv.	32,8	30,4	31,7
Selvskadende, opmærksomhedssøgende adfærd	11,1	26,2	18,4
Sindslidelse	2,1	4,0	3,0
Skoleproblemer	39,8	32,7	36,4
Sprogproblemer	2,7	2,5	2,6
Sundhedsforhold, helbred i øvrigt	9,8	11,2	10,5
Udad-reagerende adfærds- og/eller tilpasningsproblemer	47,5	37,2	42,5
Udviklingsforstyrrelser (autisme, ADHD mv.)	13,3	4,9	9,2
Udviklingshæmning	5,7	3,9	4,8
Uledsaget flygtningebarn/ung (forældre i udlandet)	0,5	0,1	0,3
Underkastet ungdomsaktion	3,3	0,4	1,9
Andre udslagsgivende forhold hos barnet/den unge	22,9	28,7	25,7

8 pct. skyldes handicap hos barnet eller den unge

Anbringelser pga. at barnet eller den unge har fysisk funktionsnedsættelse eller er udviklingshæmmet, angives som udslagsgivende årsag med hhv. 3 og 5 pct.

4.4.2 Udslagsgivende forhold hos forældre

Disharmoni i hjemmet er den forældreårsag, der forekommer oftest

Bortset fra andre udslagsgivende forhold hos forældre eller i hjemmet var voldsom disharmoni i hjemmet den hyppigst forekommende årsag hos forældrene til, at deres børn blev anbragt. Det gælder især de ældste børn og unge på 12-17 år, hvor årsagen er angivet i forbindelse med over 43 pct. af anbringelserne.

Forældrenes misbrugsproblemer er især udslagsgivende for de yngste børn

For de yngste børn på 0-11 år forekommer årsagerne misbrug hos forældre, sindslidelser hos forældre samt udviklingshæmning/-forstyrrelser hos forældrene noget hyppigere ved afgørelser om anbringelse end for ældre børn på 12-17 år.

For næsten 13 pct. af afgørelserne for de 12-17-årige var der ikke nogen udslagsgivende forhold hos hverken forældrene eller i hjemmet. I disse sager var det således alene forhold hos den unge, som gjorde sig gældende i forhold til afgørelsen. For de yngste på 0-11 år var dette kun tilfældet for lidt mere end 4 pct. af afgørelserne.

Tabel 16. Udslagsgivende årsager til anbringelse hos forældrene, for børn og unge anbragt i løbet af 2007

	0-11 år	12-17 år	I alt
	pct.		
I alt	100	100	100
Alvorlig sygdom eller dødsfald i hjemmet i øvrigt	3,8	4,3	4,1
Anbringelser med henblik på bortadoption	0,2	0,0	0,1
Anden kriminel adfærd i hjemmet	3,1	1,9	2,3
Andre udslagsgivende forhold hos forældrene eller i hjemmet	46,9	43,6	44,6
Forældre afgået ved døden (forældreløs)	0,7	1,1	1,0
Fysisk dårlige sundhedsforhold i hjemmet	9,7	4,0	5,7
Fysisk funktionsevnedesættelse hos forældrene	2,7	2,6	2,6
Grove omsorgssvigt (forladt barnet, hindret behandling mv.) .	19,4	7,2	10,9
Ingen omsorg (afsoning, barnet/den unge smidt ud)	3,2	10,2	8,0
Ingen udslagsgivende forhold hos forældrene eller i hjemmet	4,3	12,8	10,2
Misbrug hos forældrene	25,1	14,6	17,8
Seksuelle overgreb, incest	3,1	1,9	2,3
Sindslidelser hos forældrene	19,4	8,9	12,1
Udviklingshæmning/-forstyrrelser hos forældrene	9,5	1,4	3,9
Vold eller trusler om vold mod barnet/den unge	8,8	7,9	8,2
Voldsom disharmoni i hjemmet	28,7	43,2	38,7

4.4.3 Kombinationsårsag for barn og forældre

Årsager til anbringelser er nedenfor klassificeret ved at krydse årsagskoderne for barnet og forældrene.

Ved ni ud af ti anbringelser nævnes familieforhold som medvirkende årsag

Familieforhold er den hyppigste årsag til anbringelse uden for hjemmet og angives i 96 pct. af afgørelserne for 0-11-årige og i 87 pct. af afgørelserne for 12-17-årige. Den næsthøypigste kombinationsårsag er hensynet til barnets udvikling og adfærd, som blev angivet i 40 pct. af tilfældene for 0-11-årige og i hele 70 pct. af tilfældene for 12-17-årige.

Tabel 17. Udslagsgivende årsager hos både forældre og barn, for børn og unge anbragt i løbet af 2007

	0-11 år	12-17 år	I alt
	pct.		
I alt	100	100	100
Familieforhold	95,7	87,3	89,8
Fritidsforhold og venskaber	13,1	39,2	31,3
Skoleforhold	20,5	45,0	37,5
Sundhedsforhold	35,6	50,7	46,1
Udvikling og adfærd	40,1	69,8	60,8
Uoplyst	27,4	24,6	25,5

5. Kriminalitet, sundhed og uddannelse blandt udsatte børn og unge

Population af børn og unge med støtte pr. 31. december erstattes ...

I de foregående opgørelser har populationen hovedsagligt været børn og unge, som modtog forebyggende foranstaltninger eller var anbragt uden for hjemmet den 31. december i opgørelsesåret ("stock-opgørelse"). Denne population er her i kapitel 5 udvidet til at omfatte alle børn og unge, som i løbet af kalenderåret har modtaget forbyggende foranstaltninger eller været anbragt ("flow-opgørelse").

... med population som består af alle børn og unge med støtte i løbet af året.

"Flow-populationen" består således både af de personer, som er ophørt med at få støtte i løbet af året, samt af de personer, der stadig modtager hjælp pr. 31. december i året.

Tabel 18. Udsatte børn og unge opgjort pr. 31. december (stock) og i løbet af året (flow). 2006-2007

	pr. 31. december			I løbet af året		
	Anbragte	Forebyggende (netto)	Udsatte i alt	Anbragte	Forebyggende (ikke anbragte)	Udsatte i alt
	antal personer					
2006	14 156	12 077	25 164	18 118	15 258	33 776
2007	15 273	12 580	26 600	17 892	15 572	33 464

Anm. Da anbragte børn godt kan modtage forebyggende foranstaltninger, er antallet af "Udsatte i alt" mindre end summen af anbragte og forebyggende. Hvis en person i løbet af året både har været anbragt og modtaget forebyggende foranstaltning, så henføres vedkommende til gruppen af anbragte. Hvis en person modtager flere forebyggende foranstaltninger medregnes personen kun en gang (netto).

Ændringen fra "stock" til "flow" er valgt på grund af sammenhængen med kapitel 6, hvor analyser af voksne, der tidligere har været udsatte, præsenteres. Denne voksne grundpopulation, som anvendes i kapitel 6, omfatter alle voksne, som på et tidligere tidspunkt i deres liv har modtaget støtte.

"Flow-populationen" er valgt, da det er relevant at se på alle børn i løbet af året, (og ikke kun børn og unge pr. den 31.12) i relation til de valgte analysevariable. Eksempelvis belyses, hvor mange der har været på sygehus eller ved læge i løbet af året, fordelt på udsatte og ikke-udsatte børn og unge.

Afsnit 5.1 belyser udviklingen i outputindikator 5: "Kriminel adfærd", mens outputindikator 6: "Andel udsatte børn og unge på alderssvarende klassetrin" belyses for 16 årige i afsnit 5.3.

5.1 Kriminalitet og ofre for straffelovsforbrydelser

*Unge afsøner
frihedsstraf i
ungdomsinstitutioner*

Unge i alderen 15-17 år kunne i 2007 dømmes og straffes for en lovovertrædelse på lige fod med myndige kriminelle. På grund af deres unge alder skulle de afsønes på institutioner uden for kriminalforsorgen. Fx idømmes en del unge den såkaldte ungdomssanktion, som består af 3 faser, hvor hovedparten foregår som ophold i åbent døgntilbud.

Hønen eller ægget?

En betydelig andel af de unge, som er dømt for kriminalitet, er udsatte unge. Mange unge modtager foranstaltninger, fordi de har begået kriminalitet. Der kan derfor i tolkningen af de følgende tabeller og figurer være årsags- og virkningssammenhænge, som ikke kan belyses fuldt ud ved den relativt enkle registeranalyse.

*15-17-åriges
kriminalitet belyses i
dette kapitel*

I dette afsnit om kriminalitet belyses de unges kriminalitet i alderen 15-17 år. I de store byer er der flest kriminelle i kraft af en større befolkingskoncentration. Derfor startes kapitlet med at belyse andelen af de kriminelle unge i de fem største kommuner.

Mere end 20 pct. af de kriminelle i aldersgruppen er udsatte unge. Til sammenligning er kun 5 pct. af samtlige i aldersgruppen 15-17 år udsatte. Kapitlet afdækker, hvilken kriminalitet de i reglen begår sammenlignet med ikke-udsatte unge, og om der er forskel på pigers og drenges kriminalitet. Til sidst belyser kapitlet, hvorvidt de udsatte unge oftere er ofre for kriminalitet (straffelovsforbrydelser) end andre unge, og hvilke typer forbrydelser de er ofre for.

5.1.1 Kriminelle unge

I løbet af 2007 var der ca. 9.910 udsatte unge mellem 15 og 17 år, heraf havde knapt 13 pct. modtaget en dom for kriminalitet i samme år. Blandt de ikke-udsatte unge havde knapt 3 pct. en dom i 2007.

Tablet 19. **Antal 15-17-årige - hvorvidt de var kriminelle og udsat /ikke-udsat. 2007**

	Udsatte		Ikke-udsatte		I alt
	antal	pct.	antal	pct.	
Dømt for kriminalitet . . .	1 264	12,8	4 986	2,6	6 250
Ej dømt	8 646	87,2	189 922	97,4	198 568
I alt	9 910	100	194 908	100	204 818

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

*De fem største
kommuner og deres
andel af kriminelle
udsatte unge*

Omkring 28 pct. af de udsatte unge, som er dømt for kriminalitet i 2007, har bopælskommune i en af de fem største kommuner i Danmark. København er den kommune, som har størst andel af de kriminelle unge i Danmark med næsten 10 pct. Derefter kommer Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg Kommuner – rækkefølgen hænger nøje sammen med hvor mange udsatte unge, der bor i den enkelte kommune.

Tabel 20. 15-17-årige fordelt på de fem største kommuner, og andelen der er dømt for kriminalitet i løbet af året. 2007

	Antal udsatte			Andel udsatte		
	Med dom	Uden dom	I alt	Med dom	Uden dom	I alt
	antal			pct.		
I alt DK	1 264	8 646	9 910	12,8	87,2	100
I alt for de 5	352	1 658	2 010	17,5	82,5	100
København	123	556	679	18,1	81,9	100
Århus	87	418	505	17,2	82,8	100
Odense	62	215	277	22,4	77,6	100
Aalborg	49	281	330	14,8	85,2	100
Esbjerg	31	188	219	14,2	85,8	100

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Odenses udsatte unge er mest kriminelle

Andelen af de udsatte unge som har en dom i 2007, er på 13 pct. for hele landet. Alle fem kommuner har større andele i forhold til landsgennemsnittet. I Odense Kommune er godt 22 pct. af de udsatte unge dømt for kriminalitet i 2007, og denne andel er den største blandt de fem kommuner. København og Århus Kommuner har tilsvarende andele på hhv. 18 pct. og 17 pct. Esbjerg er med ca. 14 pct. den af de fem kommuner med den mindste andel kriminelle udsatte unge, og i Aalborg Kommune er denne andel 15 pct.

Tabel 21. Antal kriminelle 15-17-årige og hvorvidt de var udsat/ikke-udsat. 2000-2007

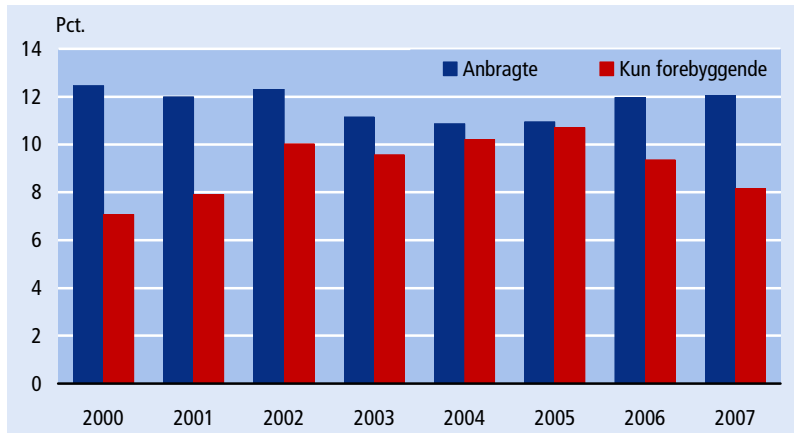
	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt
	antal			pct.		
	2000	914	3 762	4 676	19,5	80,5
2001	977	3 932	4 909	19,9	80,1	100
2002	1 116	3 876	4 992	22,4	77,6	100
2003	1 230	4 707	5 937	20,7	79,3	100
2004	1 562	5 839	7 401	21,1	78,9	100
2005	1 671	6 042	7 713	21,7	78,3	100
2006	1 532	5 654	7 186	21,3	78,7	100
2007	1 264	4 986	6 250	20,2	79,8	100

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Kriminelle udsatte unge udgør 20 pct. af alle kriminelle unge i 2007

Tabel 21 viser den andel de kriminelle udsatte unge udgør af alle kriminelle unge i perioden 2000 til 2007. Andelen varierer mellem 20 og 22 pct. i perioden. I 2007 udgjorde de udsatte omkring 20 pct. af alle dømte 15-17-årige. I den følgende figur 8 er andelen for de kriminelle udsatte fordelt på hhv. anbragte unge og unge med udelukkende forebyggende foranstaltninger.

Figur 8. Udsattes andel af alle kriminelle unge, fordelt på anbragte og forebyggende. 2000-2007

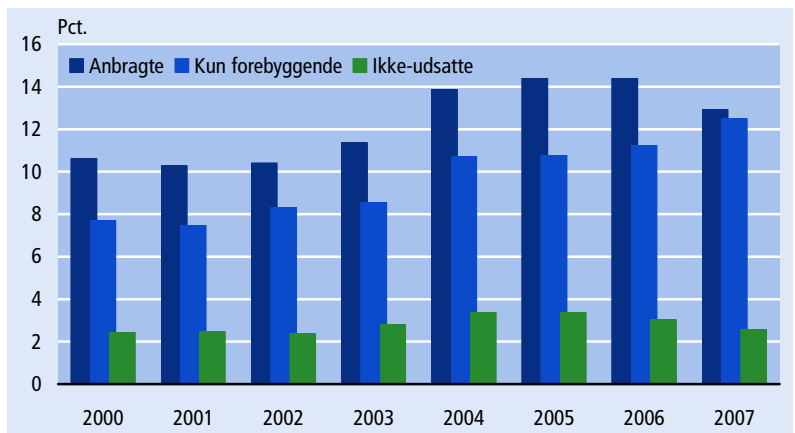

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

I figur 8 er de kriminelle udsatte fordelt på unge, der hhv. var anbragt eller udelukkende fik forebyggende foranstaltninger. Her ses det, at de unge med forebyggende foranstaltninger udgjorde en stigende andel af de kriminelle unge frem til 2005 hvorefter andelen faldt igen frem til 2007. Faldet i andelen af kriminelle med udelukkende forebyggende foranstaltninger kan muligvis tilskrives den formodede underindberetning fra kommunerne pga. kommunalreformen jf. kapitel 1.3.

Fra 2001 til 2006 er andelen af kriminelle blandt anbragte unge steget fra knapt 11 pct. til godt 14 pct. I 2007 havde knapt 13 pct. af de anbragte en dom for kriminalitet.

Figur 9. Andel kriminelle for hhv. udsatte/ ikke-udsatte inden for de enkelte personkategorier. 2000-2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Fra 2001 til 2007 steg andelen af dømte blandt unge med forebyggende foranstaltninger fra 8 pct. til knapt 13 pct. Andelen af dømte blandt ikke-udsatte unge toppede i 2004 med over 3 pct. Andelen varierer mellem 2,4 pct. og 3,4 pct. i perioden 2000 til 2007.

42 pct. er dømt for overtrædelse af færdselsloven mv.

Mange af de forbrydelser, som de unge bliver dømt for, drejer sig om brud på færdselsloven. I 2007 var der mere end 2.600 unge, som blev dømt for brud på færdselsloven og andre særlove (eksempelvis brandlovgivningen, fyrværkeriloven, falske anklager mv.). Det svarer til 42 pct. af alle dømte i 2007.

Omkring 2.000 unge, dvs. 32 pct., blev dømt for indbrud, tyveri eller hærværk, mens 16 pct. blev dømt for voldsforbrydelser eller brud på våbenlov og lov om euforiserende stoffer. Næsten 10 pct., dvs. 600 unge, blev dømt for flere typer forbrydelser. Heraf var 38 pct. udsatte unge.

Af tabel 22 fremgår gerningsmønsteret i 2007 for udsatte og ikke-udsatte unge fordelt på køn. Eksempelvis ses det, at 66 pct. af de kriminelle ikke-udsatte piger dømmes for indbrud, tyveri eller hærværk, mens det for de ikke-udsatte drenge vedkommende hovedsageligt drejer sig om brud på færdselsloven med 53 pct.

Tabel 22. Gerningsmønster for 15-17 årige hhv. udsat i løbet af året og ikke-udsatte, fordelt på køn. 2007

	Udsatte		Ikke-udsatte	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger
	----- antal dømte -----			
I alt	1 027	237	4 230	756
	----- pct. af dømte -----			
I alt	100	100	100	100
Vold- og sædelighedsforb., våben-lov og lov om euforiserende stoffer	25	34	14	12
Indbrud, tyveri og hærværk	35	45	25	66
Færdselslov og andre særlove	21	11	53	21
Domme inden for flere grupper	20	10	9	2

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Udsatte unge begår mere personfarlig kriminalitet

Gerningsmønsteret for de udsatte unge er noget anderledes end for de ikke-udsattes. For pigernes vedkommende er 10 pct. af de udsatte dømt inden for flere gerningsgrupper, mens dette tal kun er 2 pct. for de ikke-udsatte kriminelle. Forskellen ses også på andelen af dømte for voldsforbrydelser, narkotika el. lign., hvor 34 pct. af de kriminelle udsatte piger fik en dom, mens det kun gjaldt 12 pct. af de ikke-udsatte piger.

Kriminelle udsatte drenge blev dømt for forbrydelser af mere alvorlig karakter end de ikke-udsatte drenge. Hver femte kriminelle udsat dreng har domme inden for flere gerningsgrupper, hvor kun hver tiende ikke-udsat dreng har det. Derudover begik hver fjerde kriminelle udsat dreng forbrydelser i relation til vold, narkotika el. lign, mens det blandt ikke-udsatte kriminelle drenge er hver syvende.

5.1.2 Ofre for kriminalitet

5 pct. af udsatte unge har været ofre for mindst én forbrydelse

Unge udsatte er i højere grad ofre for forbrydelser end ikke-udsatte unge. 466 af de 15-17-årige udsatte unge var ofre for straffelovsforbrydelser i 2007, hvilket svarer til omkring 5 pct. af alle udsatte unge mod knapt 2 pct. af de ikke-udsatte unge.

Der var knapt 3.700 unge, som var udsat for en straffelovsforbrydelse i 2007. Heraf var næsten 13 pct. af ofrene udsatte unge. Dvs. de er overrepræsenteret i forhold til, hvor stor en andel (5 pct.) de udgør af alle unge.

Tabel 23. Ofre for straffelovsforbrydelser for hhv. 15-17 årige udsatte og ikke-udsatte. 2007

	Udsatte		Ikke-udsatte		I alt
	antal	pct.	antal	pct.	
I alt	9 910	4,8	194 908	95,2	204 818
Drenge	266	13,1	1 762	86,9	2 028
Piger	200	12,3	1 428	87,7	1 628
Ofre i alt	466	12,7	3 190	87,3	3 656

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Udsatte unge er ofre for personfarlig kriminalitet

Udsatte unge er hovedsageligt ofre for volds- og sædelighedsforbrydelser. I 2007 var 60 pct. ofre for en voldsforbrydelse, og 20 pct. var ofre for en sædelighedsforbrydelse. Mere end 6 pct. af ofrene blandt udsatte unge var offer for mere end én forbrydelse.

Lidt mindre end halvdelen af ofrene blandt de ikke-udsatte unge var ofre for en voldsforbrydelse. En næsten tilsvarende andel blev udsat for en ejendomsforbrydelse.

Forskellen mellem udsatte og ikke-udsatte ofre for straffelovsforbrydelser er, at de ikke-udsatte unge i mindre grad er eksponeret for personfarlig kriminalitet og i højere grad for berigelseskriminalitet.

Tabel 24. **Offermønster for hhv. 15-17-årige udsatte og ikke-udsatte. 2007**

	Udsatte unge		Ikke-udsatte unge		I alt antal
	antal	pct.	antal	pct.	
I alt	466	100	3 190	100	3 656
Sædelighedsforbrydelser	94	20,2	300	9,4	394
Voldsforbrydelser	278	59,7	1 446	45,3	1 724
Ejendomsforbrydelser	63	13,5	1 376	43,1	1 439
Andre forbrydelser	2	0,4	4	0,1	6
Ofre for flere typer forbrydelser	29	6,2	64	2,0	93

Anm.: Antal udsatte unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

5.2 Sundhed

At være sund og rask er vigtigt for at kunne fungere optimalt inden for stort set alle livsområder. For både børn og voksne er helbredet en af de mest basale parametre – et svækket helbred har stor indvirkning på både trivsel og funktionsmulighed.

Ved vurdering af sundheden blandt de udsatte børn og unge bør man tage i betragtning, at handicappede børn og unge indgår i tallene for de udsatte, og at gruppen af udsatte derfor som helhed – alt andet lige – i gennemsnit vil have mere kontakt med sundhedssystemet.

Sundhed vurderes ud fra indikatorer

Dette afsnit sammenligner sundhedstilstanden for udsatte børn og unge med tilsvarende sundhedsindikatorer for ikke-udsatte børn og unge. Som mål for sundhedstilstanden benyttes dels gruppens brug af læge og psykolog, dels gruppens kontakt med sygehusvæsenet. Det er udelukkende brugen af læge- og psykologhjælp via den offentlige sygesikring, som belyses. Dvs. statistik vedr. psykolog skal betragtes som minimumsangivelser, da tilskudsmulighederne hertil er begrænsede, og der derfor er et væsentligt privat marked. Besøg hos skolepsykologer er ligeledes ikke med i opgørelserne.

Handicappede med i tallene for udsatte børn og unge

Ved sammenligning af sundhedsindikatorerne bør man tage i betragtning at handicappede børn, indgår i tallene for udsatte børn og unge. Da udsatte børn og unge derfor både modtager sundhedsydelse i forbindelse med deres handicap og i forbindelse med anden sygdom er det umiddelbart forventeligt at de har mere kontakt med sundhedsvæsenet.

Mennesker tackler sygdom forskelligt

Ved tolkning af data bør man også være opmærksom på, at alle ikke benytter sundhedssystemet på samme måde. Mennesker reagerer vidt forskelligt på sygdom. I en given sygdomssituation vælger nogle ikke at foretage sig noget, andre vælger at kontakte deres læge, mens atter andre foretrækker at tage på skadestuen.

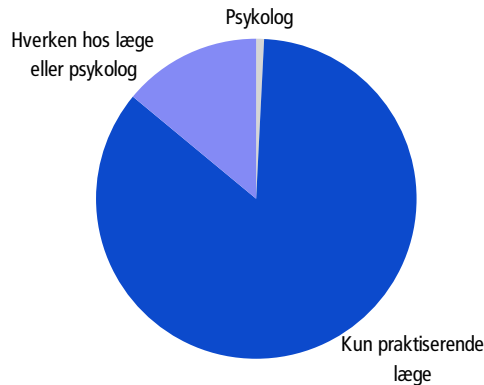
5.2.1 Læge og psykologhjælp

Andel med lægebesøg er lidt større for udsatte børn og unge

Gruppen af udsatte børn og unge har mere kontakt med læger og psykologer, end det er tilfældet for gruppen af ikke-udsatte børn og unge. Ud af de ca. 33.500 udsatte børn og unge var 86 pct. ved læge i 2007, mens 0,8 pct. modtog psykologhjælp. De tilsvarende andele for ikke-udsatte var hhv. 84 og 0,4 pct.

Figur 10.

Udsatte børn og unges kontakt til læge og psykolog for udsatte i løbet af 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Gælder både anbragte og unge med forebyggende foranstaltninger

Der er ingen registrerbar forskel med hensyn til brug af læge mellem gruppen af børn og unge, der er anbragt, og dem, der kun modtager forebyggende foranstaltninger. Når rækkerne i nedenstående tabel ikke summerer op til totalen i tabellens øverste række, skyldes det, at stort set alle, der har fået psykologhjælp, også har haft kontakt med en praktiserende læge.

Tabel 25. Børn og unge med kontakt til læge eller psykolog for udsatte i løbet af året og ikke-udsatte. 2007

	An- bragte	Kun fore- byggende	Ikke- udsatte
	personer		
I alt	17 892	15 572	1 495 802
Psykolog	142	98	6 059
Praktiserende læge	15 444	13 413	1 254 553
Ikke hos læge eller psykolog ..	2 447	2 158	241 152

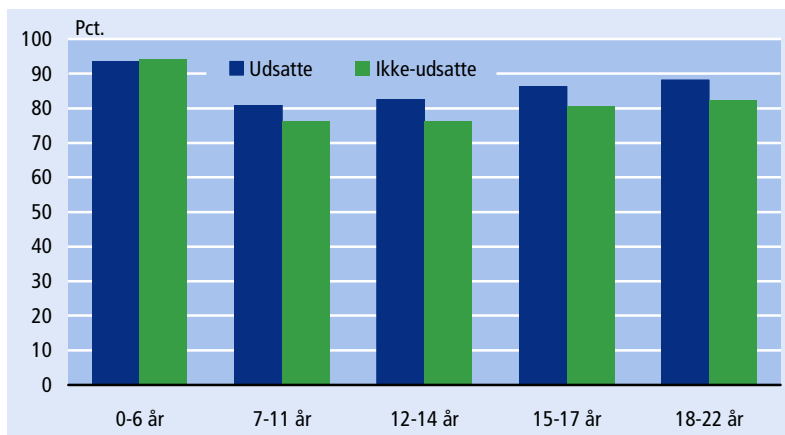
Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Ud fra 2007-tallene er der en svag tendens til, at andelen, der har haft brug for psykologhjælp, er størst hos de udsatte børn og unge. Men antallet af personer, der har fået psykologhjælp blandt de udsatte børn og unge, er for lille til, at man alene ud fra 2007-tal kan drage en robust konklusion

*94 pct.
af de 0-6 årige
hos læge i 2007*

Både i gruppen af udsatte og ikke-udsatte børn og unge var 94 pct. af de 0-6-årige hos læge i 2007. Denne relativt høje andel skal ses i lyset af, at der for denne aldersgruppe er en række kontakter med lægen, der ikke skyldes sygdom, men børnevaccinationer og lignende.

Figur 11. Procentdel med kontakt med læge for udsatte i løbet af året og ikke-udsatte, fordelt efter alder. 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Udsatte har mere kontakt med lægen end ikke-udsatte

For de øvrige aldersgrupper er andelen af udsatte børn og unge, der har haft kontakt med læge, højere end den tilsvarende andel for de ikke-udsatte børn og unge. Hvilket blandt andet skyldes at de handicappede indgår i tallene for de udsatte børn og unge. Det gælder for både udsatte og ikke-udsatte børn og unge, at andelen, der benytter læge, stiger med alderen.

Ud over antallet, der har været hos læge og psykolog, kan antallet af konsultationer, som den enkelte har, ligeledes indikere noget om personens almene helbredstilstand.

Hver udsat ung på 15-17 år, som brugte læge, var der 7 gange

Udsatte børn og unge, der har været hos læge, har i gennemsnit været i kontakt med lægen flere gange end børn og unge, der ikke er udsatte. Størst forskel er der på de unge mellem 15 og 17 år. I denne aldersgruppe har de udsatte unge, der har været hos læge, i snit haft syv kontakter i løbet af 2007, mens de ikke-udsatte i samme aldersgruppe i gennemsnit kun har haft fem kontakter.

Tabel 26. Børn og unge, der har været hos læge, opgjort for udsatte i løbet af året og ikke-udsatte. 2007

	Udsatte			Ikke-udsatte		
	personer	kontakter	gnsntl.	personer	kontakter	gnsntl.
I alt	28 857	183 706	6,4	1 254 553	6 942 391	5,5
0-6 år	3 221	22 184	6,9	426 122	3 013 091	7,1
7-11 år	5 682	26 332	4,6	254 536	939 935	3,7
12-14 år	5 738	29 645	5,2	158 445	596 672	3,8
15-17 år	8 666	61 289	7,1	159 018	805 361	5,1
18-22 år	5 550	44 256	8,0	256 432	1 587 332	6,2

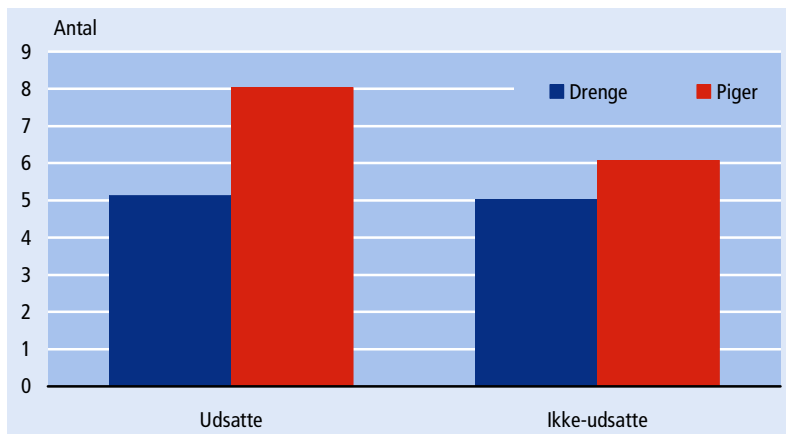
Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Af de 28.900 udsatte børn og unge, der var hos læge i 2007, var 55 pct. drenge, hvilket er lidt mindre end den andel, som drengene udgør blandt de udsatte børn og unge, nemlig 57 pct.

Piger har oftere kontakt med lægen end drenge

Samlet set tegner de udsatte drenge sig for mindre end halvdelen af det samlede antal kontakter til læge, nemlig 44 pct. Dette skyldes dels, at en større del af pigerne kommer til læge, og dels at pigerne i gennemsnit har flere kontakter med lægen end drengene. I 2007 havde de udsatte drenge, der var ved læge, i gennemsnit fem kontakter, mens pigerne i gennemsnit havde otte kontakter.

Figur 12. Antal kontakter til læge pr barn og ung for udsatte og ikke-udsatte. 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Udsatte piger har flere lægebesøg end ikke-udsatte piger

Både udsatte og ikke-udsatte drenge, der var hos lægen i 2007, havde i gennemsnit kontakt med lægen fem gange. Der er derimod en hvis forskel på det gennemsnitlige antal kontakter for pigerne. Hvor de udsatte piger havde otte kontakter, havde pigerne som ikke var udsatte, i gennemsnit seks kontakter.

Kontrolgruppe med socialt udsatte.

De udsatte børn og unge er blevet sammenlignet med en kontrolgruppe af socialt udsatte. Kontrolgruppen består af børn og unge under 23 år, hvor både mor og far enten har fået kontanthjælp eller førtidspension i 2007.

Kontrolgruppen anvender læge og psykolog som de udsatte børn og unge

Kontrolgruppen har ligesom gruppen af udsatte børn og unge både en større andel, der har været hos læge og psykolog, og samtidigt er det samlede antal af kontakter for kontrolgruppen på niveau med udsatte børn og unge, dvs. større end for de ikke-udsatte børn og unge.

Tabel 27. Andel som har været hos læge og psykolog i løbet af 2007

	Udsatte		Ikke-udsatte (mor og far får kontanthjælp/ førtidspension)		Ikke-udsatte i øvrigt	
	personer	pct.	personer	pct.	personer	pct.
I alt	33 464	100	27 410	100	1 468 392	100
Psykolog	240	0,7	187	0,7	5 872	0,4
Praktiserende læge	28 857	86,2	23 713	86,5	1 230 840	83,8
Ikke hos læge eller psykolog .	4 605	13,8	3 697	13,5	237 455	16,2

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Tabel 28. Gennemsnitligt antal kontakter i løbet af 2007

	Udsatte		Ikke-udsatte (mor og far får kontanthjælp/ førtidspension)		Ikke-udsatte i øvrigt	
	kontakter	gnsntl.	kontakter	gnsntl.	kontakter	gnsntl.
I alt	185 054	5,5	160 019	5,8	6 811 881	4,6
Psykolog	1 348	5,6	924	4,9	28 585	4,9
Praktiserende læge	183 706	6,4	159 095	6,7	6 783 296	5,5

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

5.2.2 Sygehusbenyttelse

26 pct. af de anbragte kom på skadestuen i 2007

Anbragte børn og unge kommer i gennemsnit mere på skadestuen end børn og unge, der kun modtager forebyggende foranstaltninger, og sidst nævnte gruppe kommer igen en del hyppigere på skadestue end børn og unge, der ikke tilhører gruppen af udsatte.

I alt var 4.753 af de anbragte mindst én gang på skadestuen i løbet af 2007, svarende til 26 pct. For ikke-udsatte børn og unge var 16 pct. på skadestuen mindst én gang, nemlig 240.522 ud af de 1.468.392 personer i aldersgruppen, som ikke fik forebyggende foranstaltninger i løbet af 2007.

Tabel 29. Skadestuebesøg for udsatte og ikke-udsatte, fordelt efter alder. 2007

	Anbragte		Kun forebyggende		Ikke-udsatte	
	Personer	Besøg	Personer	Besøg	Personer	Besøg
	antal					
I alt	4 753	7 531	3 618	5 343	240 522	311 393
0-6 år	201	242	298	386	55 485	67 453
7-11 år	467	609	686	892	47 433	59 045
12-14 år	821	1 191	778	1 076	37 914	49 627
15-17 år	1 877	3 125	1 204	1 915	37 432	49 643
18-22 år	1 387	2 364	652	1 074	62 258	85 625

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Jo ældre, desto hyppigere på skadestue

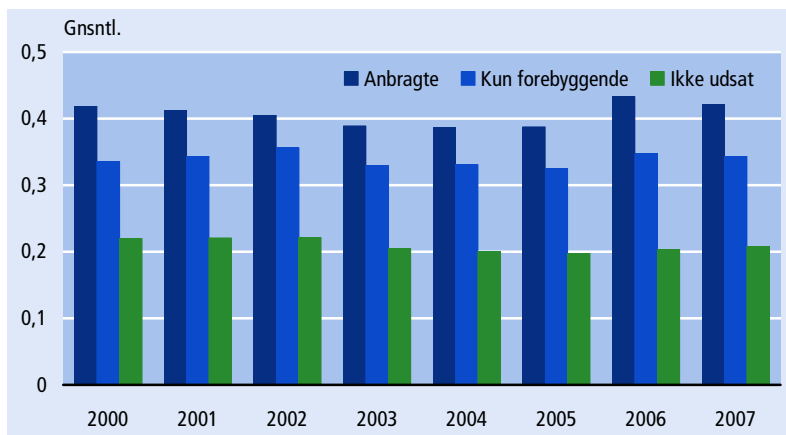
I alt havde 31 pct. af de udsatte unge over 14 år været på skadestuen i 2007, mens det kun gjaldt for 19 pct. af de ikke-udsatte unge. En del unge var på skadestuen op til flere gange i løbet af 2007, og gengangerlisten toppes af de anbragte unge mellem 18-22 år, som i gennemsnit var 1,7 gange på skadestuen.

Flest kontakter blandt udsatte børn

I 2007 havde børn og unge, der ikke var udsat, i gennemsnit 0,21 besøg på skadestuen, mens anbragte i gennemsnit havde 0,41 besøg, og dem

med forebyggende foranstaltninger havde 0,34 besøg. For alle tre grupper gælder, at niveauet for disse gennemsnit er ret stabilt over tid.

Figur 13. **Gennemsnitligt antal skadestuebesøg for udsatte og ikke-udsatte. 2000-2007**

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

De yngste bliver oftest indlagt

Der er relativt flest indlæggelser blandt de yngste børn, som til gengæld ikke kommer så ofte på skadestuen som de øvrige aldersgrupper. Ser man bort fra gruppen af børn under 7 år, stiger den gennemsnitlige indlæggelses- og skadestuehyppighed med alderen.

Uanset alder er udsatte børn og unge mere syge

For alle aldersgrupper er det gennemsnitlige antal indlæggelser og skadestuebesøg en del højere for udsatte børn og unge end for de ikke-udsatte børn og unge.

Tabel 30. **Gennemsnitligt antal indlæggelser og skadestuebesøg for udsatte og for ikke-udsatte. 2007**

	Indlagt			Skadestue		
	An-bragte	Kun forebyg-gende	Ikke-udsat	An-bragte	Kun forebyg-gende	Ikke-udsat
	----- gnsntl. antal -----					
I alt	0,19	0,25	0,11	0,42	0,34	0,21
0-6 år	0,32	0,60	0,18	0,15	0,22	0,15
7-11 år	0,11	0,22	0,06	0,21	0,22	0,18
12-14 år	0,14	0,18	0,07	0,36	0,30	0,24
15-17 år	0,21	0,20	0,08	0,54	0,47	0,25
18-22 år	0,21	0,21	0,11	0,57	0,53	0,28

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Ud fra de stillede aktionsdiagnoser tegner der sig både nogle ligheder og nogle forskelle i sygdomsbilledet mellem gruppen af udsatte og gruppen af ikke-udsatte børn og unge. Aktionsdiagnosen er den diagnose, der ved udskrivning eller afslutning af en patientkontakt bedst angiver den tilstand, der har ført til indlæggelsen eller skadestue besøg, og som er den væsentligste årsag til den gennemførte undersøgelse og behandling.

Hver sygehuskontakt klassificeres i 19 diagnosegrupper

Uanset diagnose gælder, at der er relativt flere udsatte børn og unge, der har haft kontakt til sygehuse, end det er tilfældet i den tilsvarende aldersgruppe for ikke-udsatte børn og unge.

Flest diagnoser pr. 1.000 personer har gruppen af udsatte unge mellem 15 og 22 år fået, nemlig 732 diagnoser, hvilket er mere end dobbelt så mange stillede diagnoser end for unge i samme aldersgruppe, som ikke er udsat.

Flest på sygehus pga. "traumer, forgiftninger eller anden voldelig legemsbeskadigelse"

For både udsatte og ikke-udsatte børn og unge over 6 år tegner den hyppigst stillede diagnose sig for over halvdelen af samtlige diagnoser. Det drejer sig om diagnosen: traumer, forgiftninger eller anden voldelig legemsbeskadigelse. Denne diagnose er ligeledes den hyppigst forekommende for aldersgruppen 0-6 år, men dog ikke i samme omfang som for de ældre børn og unge. Den næsthypigste diagnose er for alle aldersgrupper for både udsatte og ikke-udsatte børn og unge, diagnose: symptomer og mangelfuldt defineret tilstande.

Diagnosefordeling er meget ens for udsatte og ikke-udsatte

Bortset fra ovenstående to diagnoser har de yngste oftest kontakt med sygehusystemet på grund af sygdomme i åndedrætsorganerne. Dette billede gælder både for gruppen af udsatte og ikke-udsatte børn og unge.

Flere "psykiske lidelser mv." blandt udsatte børn og unge

De største procentuelle forskelle i aktionsdiagnoser mellem gruppen af udsatte og ikke-udsatte er antallet af diagnoser inden for psykiske lidelser mv. og sygdomme i nervesystem og sanseorganer. For begge disse diagnoser gælder det, at de udsatte børn og unge får dem stillet ca. fem gange så hyppigt som ikke-udsatte børn og unge.

Psykiatriske sygehuse ikke med i opgørelsen

Man bør være opmærksom på, at det kun er indlæggelser og skadestuebesøg ved de alm. sygehuse, der er med og opgørelsen er således ekskl. somatiske ambulante behandlinger samt alle behandlinger på psykiatriske sygehuse.

Tabel 31. **Diagnoser ved indlæggelser og skadestuebesøg pr. 1000 personer i løbet af 2007**

	Udsatte			Ikke-udsatte		
	0-6 år	7-14 år	15-22 år	0-6 år	7-14 år	15-22 år
I alt	647,9	439,6	732,1	330,9	264,9	364,0
Infektionssygdomme og parasitære sygdomme	30,5	7,6	6,9	17,3	2,9	4,0
Ondartede svulster	12,5	0,1	0,6	3,6	2,1	1,6
Godartede svulster	0,9	0,9	1,1	0,9	0,8	0,8
Endokrine sygdomme, ernærings sygdomme og stofskiftesygdomme	9,6	8,2	4,6	3,6	2,4	2,3
Sygdomme i blod og bloddannende organer	2,9	1,2	3,1	1,5	1,3	0,7
Psykiske lidelser m.v.	6,1	8,6	22,5	0,7	1,2	6,2
Sygdomme i nervesystem og sansorganer	84,9	37,9	17,6	10,0	5,2	5,7
Sygdomme i kredsløbsorganer	1,5	1,3	3,3	0,6	0,6	0,2
Sygdomme i ånde- drætsorganer	100,6	15,8	15,9	46,0	7,5	8,1
Sygdomme i fordøjel- sesorganer	13,4	7,5	14,1	7,8	5,5	8,1
Sygdomme i urin- og kønsorganer	4,7	5,2	10,4	4,2	3,0	6,9
Sygdomme under svanger- skab, fødsel og barsel	0,0	0,3	16,8	0,0	0,0	12,6
Sygdomme i hud og underhud	9,6	3,7	7,6	4,3	2,2	4,8
Sygdomme i knogler, bevægelsesystem og bindevæv	13,7	9,6	14,1	4,6	4,8	8,1
Medfødte misdannelser	26,5	8,2	2,6	9,2	2,6	1,8
Årsager til sygdomme i perinatalperiode og død som følge heraf	26,5	0,3	0,0	21,0	0,1	0,0
Symptomer og mangelfuldt definerede tilstande	131,4	60,3	124,2	63,5	30,8	55,7
Traumer, forgiftninger, anden voldelig legemsbeskadigelse	145,7	241,5	414,8	119,2	179,0	211,7
Undersøgelser, forebyggende foranstaltninger mm. af personer uden sygdomstegn eller uden oplysninger om diagnose	27,0	21,6	51,8	12,8	12,9	21,8

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

5.3 Uddannelse

En god fremtid bliver ofte sidestillet med en god uddannelse. I de foregående afsnit fremgik det, at de udsatte unge har flere problemer mht. sundhed og kriminalitet end de ikke-udsatte. Det samme viser sig, når det gælder unges uddannelse. Udsatte unge har i mange tilfælde ikke de samme forudsætninger for at gennemføre en uddannelse som ikke-udsatte. Som eksempel herpå belyses graden af 16-åriges opnåelse af 9. klasses eksamen, svarende til outputindikator 6: "Andel udsatte børn og unge på alderssvarende klassestrin".

5.3.1 16-årige og 9. klassestrin

Hvis en dreng starter i skolen i 0. klasse som 6-årig, kan han forventes at have gennemført 9. klasse som 16-årig. Ikke alle børn starter i skolen som 6-årige og kan ej heller forventes at gennemføre grundskolen lige hurtigt, men sammenligninger mellem udsatte og ikke-udsatte giver et pejlemærke af, hvor stor forskellen er i de to gruppers fremtidige uddannelsesmuligheder.

Hhv. ikke 9. klasse og mindst 9. klasse

De 16-årige fordeles på to kategorier; *ikke 9. klasse* og *mindst 9. klasse*. Alle klassestrin under 9. klasse samt uoplyste indgår i kategorien *ikke 9. klasse*. Restgruppen *mindst 9. klasse* er derfor alle klassestrin og uddannelser fra 9. klasse og op efter.

Tabel 32.

Andel med mindst 9. klasse blandt 16-årige udsatte for 2007 for de fem største kommuner

	Udsatte	Har mindst 9. klasse
	antal	pct.
Danmark i alt	3 282	52,7
Top 5 i alt	660	53,3
København	229	54,6
Århus	162	48,2
Odense	90	56,7
Aalborg	105	45,7
Esbjerg	74	67,6

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

53 pct. af de udsatte havde 9. klasse

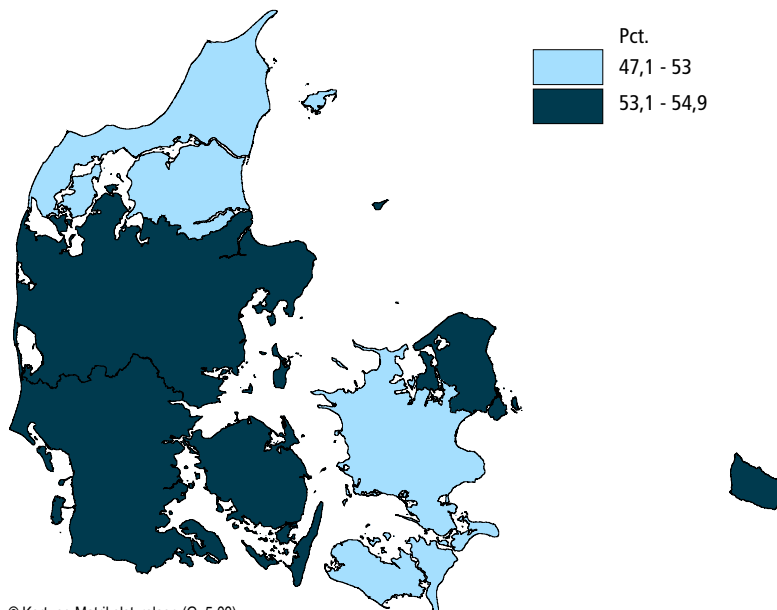
Der var 3.282 16-årige udsatte i 2007, hvoraf knapt 53 pct. havde mindst 9. klasse. Af tabel 32 fremgår udsatte 16-åriges uddannelsesniveau i de fem største kommuner. I gennemsnit havde godt 53 pct. gennemført mindst 9. klasse, hvilket er helt på niveau med landsgennemsnittet for alle 16 årige udsatte.

I Esbjerg havde 68 pct. udsatte en 9. klasse og i Odense 57 pct.

Der er betydelige variationer mellem de fem kommuner, idet 68 pct. havde 9. klasse i Esbjerg, mens kun 46 pct. havde det i Aalborg Kommune. I Århus Kommune havde 48 pct. af de udsatte unge en 9. classes eksamen, hvilket var 5 procentpoint mindre end gennemsnittet. Både København og Odense havde andele, som med hhv. 55 og 57 pct. var højere end gennemsnittet.

I tabel 20 i afsnit 5.1.1. fremgik det, at Odense Kommune havde flest kriminelle blandt de udsatte 15-17-årige. Det er derfor bemærkelsesværdigt, at de uddannelsesmæssigt klarede sig bedre end gennemsnittet af alle udsatte.

Figur 14. Andel 16-årige med mindst 9. klasse blandt udsatte i løbet af 2007

© Korti- og Matrikelstyrelsen (G. 5-00)

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Region Nordjylland og Sjælland var under landsgennemsnittet

Andelen af udsatte unge i 2007 med mindst 9. klasse fremgår af figur 14, hvor gennemsnittet på regionsbasis er illustreret. Hovedstaden, Syddanmark og Midtjylland lå lidt over landsgennemsnittet på 53 pct. Både Region Hovedstaden og Syddanmark havde en andel på knapt 55 pct., og den tilsvarende andel for Midtjylland var mere end 54 pct. Derimod havde Region Nordjylland og Sjælland hhv. 51 og 47 pct. og lå dermed under gennemsnittet i 2007.

Udsatte var overrepræsenteret blandt dem som ikke havde 9. klasse

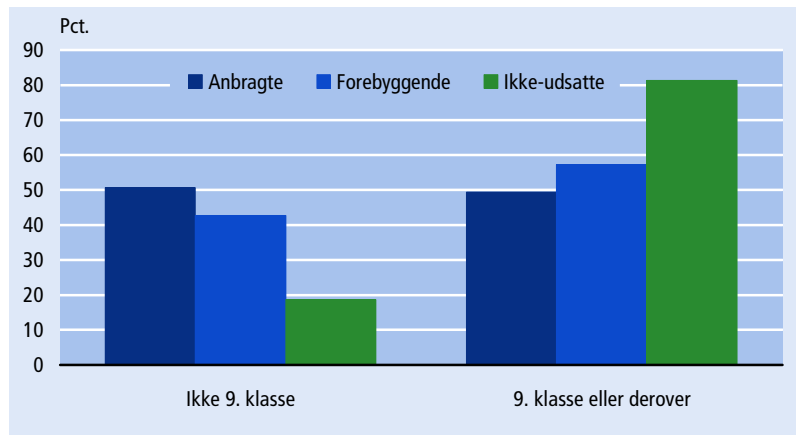
I 2007 var der i alt 67.595 16-årige, heraf var 3.282 (knapt 5 pct.) udsatte unge. 54.033 af de 16-årige havde mindst en 9. classes eksamen, hvoraf 1.729 var udsatte, hvilket svarer til 3 pct. Af de 13.562 16-årige som ikke havde bestået en 9. classes eksamen, udgjorde de udsatte 11 pct. Dvs. der var en overrepræsentation af udsatte i gruppen, der ikke havde gennemført 9. klasse.

Tabel 33. Antal 16-årige udsatte og ikke-udsatte, fordelt på om de har 9. klasse eller ej. 2007

	An- bragte	Fore- byggende	Ikke- udsatte	I alt
	antal			
I alt	1 902	1 380	64 313	67 595
Ikke 9. klasse	963	590	12 009	13 562
Mindst 9. klasse	939	790	52 304	54 033

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Figur 15. Andel 16-årige udsatte og ikke-udsatte med mindst 9. klasse. 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

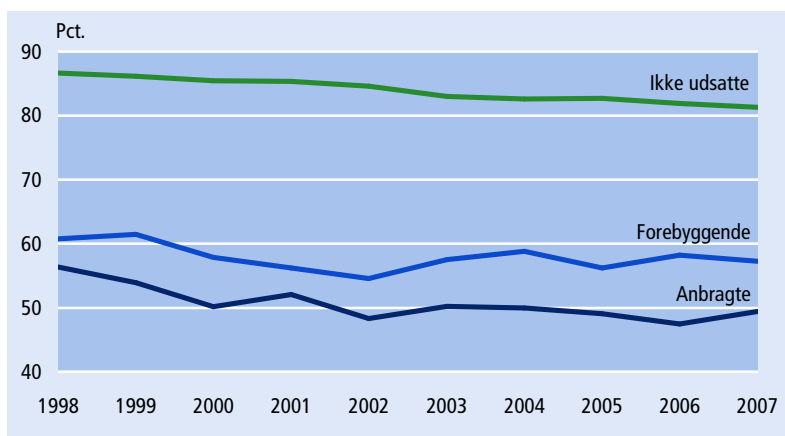
49 pct. anbragte og 81 pct. ikke-udsatte havde 9. klasse

I figuren ovenfor fremgår det, at andelen med 9. klasse er mindst for de anbragtes vedkommende med ca. 49 pct., efterfulgt af unge med kun forebyggende foranstaltninger (57 pct.), og endelig har 81 pct. af de ikke-udsatte en 9. classes eksamen eller derover, når de er fyldt 16 år.

Generelt fald i andel med 9. klasse

Andelen med 9. klasse er faldet over tid. I perioden 1998-2007 er andelen af 16-årige ikke-udsatte med 9. klasse faldet fra 87 pct. til 81 pct. Tilsvarende ses et fald for de anbragte fra 56 pct. i 1998 til 49 pct. i 2007 og ligeledes for dem med kun forebyggende foranstaltninger fra 61 pct. til 57 pct.

Figur 16. Andel af 16-årige med mindst 9. klasse for hhv. udsatte og ikke-udsatte. 1998-2007

Ann.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Kontrolgruppe med unge med marginaliserede forældre

I tabel 34 splittes gruppen af ikke-udsatte unge, op i to grupper. Den ene gruppe består af unge, hvor begge forældre er marginaliserede fra arbejdsmarkedet, dvs. de er enten førtidspensionister eller får kontanthjælp. Den anden gruppe er unge, hvor mindst den ene af forældrene *ikke* er førtidspensionist eller modtager kontanthjælp. Gruppen af unge med forældre, som er marginaliseret fra arbejdsmarkedet, skal fungere som kontrol- og sammenligningsgruppe for de udsatte unge.

Tabel 34. 16-årige fordelt på hhv. udsatte og ikke-udsatte (marginaliserede og ikke-marginaliserede forældre). 2007

	Ikke udsatte			Udsatte		
	Ikke 9. kl.	Mindst 9. kl.	I alt	Ikke 9. kl.	Mindst 9. kl.	I alt
	antal			pct.		
16-årige i alt	13 562	54 033	67 595	.	.	.
Udsatte børn og unge	1 553	1 729	3 282	47,3	52,7	100
Ikke-udsatte (mor eller far tilhører anden sociogruppe) .	11 657	51 434	63 091	18,5	81,5	100
Ikke-udsatte (mor og far får kontanthjælp/førtidspension)	352	870	1 222	28,8	71,2	100

Ann.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

71 pct. i kontrolgruppen havde 9. klasse

De 16-årige, hvis forældre er marginaliseret fra arbejdsmarkedet, havde i 2007 en andel på 71 pct. som mindst havde 9. klasse. Det er 10 procentpoint mindre end for dem, uden marginaliserede forældre, men stadig knapt 20 procentpoint højere end de udsatte unge. Hvis den unge har forældre, som ikke har fodfæste på arbejdsmarkedet, er risikoen altså væsentligt større for at få et dårligere uddannelsesgrundlag end for andre unge. Men de klarer sig alligevel væsentligt bedre end udsatte unge.

6. Kriminalitet, sundhed og uddannelse blandt voksne, som har været udsatte børn og unge

Population:
Alle på 20-39 år

Hvordan klarer de udsatte børn og unge, der er blevet voksne, sig i forhold til personer, som ikke har været udsatte? I dette kapitel belyses voksne i aldersgruppen 20-39 år. Denne gruppe opdeles efter, hvorvidt de pågældende personer nogensinde har modtaget støtte fra Bistandsloven/Servicebogen i deres barndom/ungdom eller ej. I gruppen af tidligere udsatte indgår 20-22-årige, som modtager efterværn.

Temaer:
Kriminalitet, sundhed
og uddannelse

Der er tre hovedtemaer: Kriminalitet, sundhed og uddannelse. Først beskrives kriminaliteten hos de 20-39-årige, og hvorledes tendensen med betydelig ungdomskriminalitet blandt udsatte unge fortsætter ind i voksen årene. Dernæst sammenlignes helbreds faktorer for tidligere udsatte personer, med tilsvarende faktorer for 20-39-årige der aldrig har været udsat. Og til sidst i kapitlet belyses forskelle i uddannelsesniveauet mellem tidligere udsatte og ikke-udsatte personer.

I afsnit 6.2 om sundhed belyses outputindikator 11: "Misbrug (behandlingskrævende)" og i afsnit 6.3.1 belyses outputindikator 7: "Andel udsatte unge, der gennemfører skolegang/uddannelse".

Nogle tidligere udsatte klarer sig dårligt - nogle klarer sig godt

Man bør være opmærksom på, at selv om forskellene i de betragtede temaer ret ensidigt peger i retning af, at en større andel af de tidligere udsatte klarer sig dårligere end ikke tidligere udsatte, så er der langt til konklusionen, at tidligere udsatte ikke klarer sig godt. Den overvejende del af de tidligere udsatte er jo ikke kriminelle, er sunde og raske, har afsluttet en uddannelse og klarer sig i det hele taget rigtig godt i samfundet.

Tabel 35. **Antal 20-39-årige. 1997-2007**

	Tidligere udsatte ¹			Udsatte i pct. af alle 20-39-årige	Ikke tidligere udsatte
	Anbragte	Kun forebyggende	I alt		
	personer			pct.	personer
1997	78 433	6 834	85 267	5,5	1 470 443
1998	81 298	7 490	88 788	5,7	1 460 575
1999	83 184	8 192	91 376	5,9	1 449 171
2000	83 949	8 911	92 860	6,1	1 433 919
2001	83 904	9 733	93 637	6,2	1 416 293
2002	83 609	10 837	94 446	6,3	1 395 974
2003	82 928	12 068	94 996	6,5	1 368 763
2004	81 691	13 722	95 413	6,6	1 340 738
2005	80 456	15 846	96 302	6,8	1 315 050
2006	78 774	18 279	97 053	7,0	1 290 481
2007	77 447	21 074	98 521	7,1	1 279 559

¹ Tidligere udsatte, i aldersgruppen 20-22 år, kan modtage efterværn.

Mænd udgør en større andel af tidligere udsatte, end af befolkningen som helhed. Af de 98.500 personer i 2007, der tidligere har været udsat, udgør mænd 55 pct. og kvinder 45 pct.

Forskel på at være udsat nu eller have været det på et tidspunkt i barndommen

De udsatte personer udgør 7 pct. af aldersgruppen i 2007. Den andel er noget større end de 1,7 pct., som udsatte børn og unge udgør i 2007, se tabel 1 i kapitel 2. Det skyldes, at der ses på, om de 20-39-årige på noget tidspunkt har modtaget støtte fra bistanndsloven/Service-loven i løbet af perioden fra 1977 til 2007 – mens de 1,7 pct. udsatte børn og unge i 2007 refererer til de børn, som fik støtte pr. den 31.12.2007.

Andelen af tidligere udsatte er steget i perioden 1997-2007

Antallet af tidligere udsatte er steget fra 85.300 personer i 1997 til 98.500 i 2007, svarende til henholdsvis 5,5 og 7,1 pct. af de 20-39-årige. Man skal være opmærksom på, at opgørelserne her udelukkende indeholder anbringelser og forebyggende foranstaltninger fra 1977 og frem, hvilket er ensbetydende med, at ikke alle anbringelser og forebyggende foranstaltninger for de 30-39-årige er med for hele tidsserien.

Andelen med kun forebyggende foranstaltning er steget fra 8 til 21 pct.

I Danmark er antallet af 20-39-årige personer faldet i perioden 1997-2007. Antallet, der tidligere har modtaget forebyggende foranstaltninger, er til gengæld steget gennem hele perioden. I 1997 var der 8,0 pct., mens der i 2007 var 21,4 pct. af de tidligere udsatte, som havde modtaget forebyggende foranstaltninger. Dette skyldes, at området med tiden er blevet udvidet med flere former for forebyggende foranstaltninger og dermed er flere personer blevet inkluderet i ordningerne. Antallet af tidligere anbragte er mere konstant i perioden.

30 pct. af de tidligere udsatte er 20-24 år

Opdeles populationen af 20-39-årige efter deres alder ultimo 2007 fremgår det, at de 20-24-årige udgør 30 procent af de tidligere udsatte mod kun 22 pct. blandt dem, der aldrig har været udsat.

Tabel 36.

Antal 20-39-årige, fordelt på aldersgrupper. 2007

	Tidligere udsatte ¹		Ikke tidligere udsatte		I alt antal
	antal	pct.	antal	pct.	
20-39 år i alt	98 521	100	1 279 559	100	1 378 080
20-24 år	29 072	29,5	274 725	21,5	303 797
25-29 år	22 693	23,0	297 029	23,2	319 722
30-34 år	22 461	22,8	345 218	27,0	367 679
35-39 år	24 295	24,7	362 587	28,3	386 882

¹ Tidligere udsatte, i aldersgruppen 20-22 år, kan modtage efterværn.

6.1 Kriminalitet og ofre for straffelovsforbrydelser

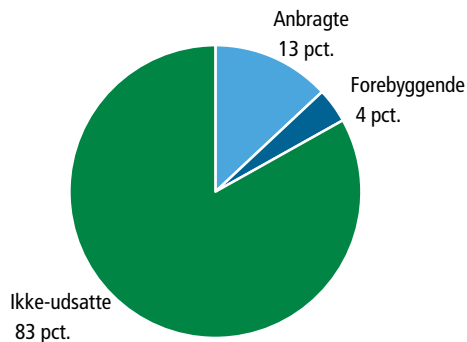
Udsatte unge har en væsentligt højere kriminalitet end jævnaldrende ikke-udsatte. I kapitel 4 fremgik det, at 12 pct. af de udsatte 15-17-årige havde en dom for kriminalitet i 2007 mod knapt 3 pct. af de ikke-udsatte.

I dette afsnit beskrives kriminaliteten hos de 20-39-årige, og om tendensen med betydelig ungdomskriminalitet blandt udsatte unge fortsætter ind i voksen livet. Der ses på, hvorvidt de kriminelle har været udsatte som børn, og om de begår en anden form for kriminalitet end dem, som ikke har været udsat. Det er udelukkende personer, som har fået en fældende afgørelse i det pågældende år, dvs. er fundet skyldige i året, som i det følgende betegnes som kriminelle. Endelig ses på, om personer, som har været udsat som børn, er mere eksponeret for kriminalitet end personer, som ikke har været udsat.

6.1.1 Kriminalitet hos voksne tidligere udsatte

I alt blev 64.784 personer i aldersgruppen 20-39 år dømt for kriminalitet i 2007, hvoraf 83 pct. aldrig har modtaget foranstaltninger efter Serviceloven – og herefter betegnes ikke-udsatte. De resterende 17 pct. fordeler sig på 13 pct., som på et tidspunkt har været anbragt uden for hjemmet, og 4 pct., som kun har fået forebyggende foranstaltninger. De i alt 17 pct. udsatte med kriminalitet skal ses i sammenhæng med, at 7 pct. af samtlige 20-39-årige har været udsatte.

Figur 17. 20-39-årige dømt for kriminalitet og hvorvidt de tidligere har været udsat/ikke-udsat. 2007

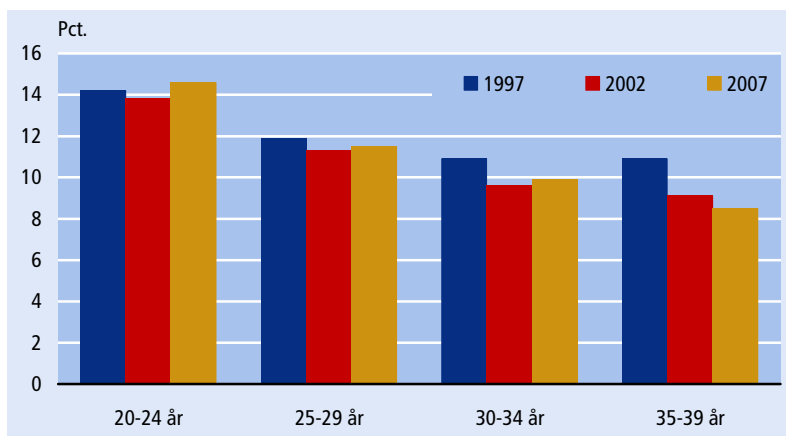
Tabel 37. Tidligere udsatte / ikke-udsatte på 20-39-år med og uden dom. 1997, 2002 og 2007

	Antal			Andel		
	Tidligere udsatte	Ikke tidligere udsatte	I alt	Tidligere udsatte	Ikke tidligere udsatte	I alt
	antal			pct.		
1997						
Ikke-dømte	74 942	1 414 159	1 489 101	5,0	95,0	100
Dømte	10 325	56 284	66 609	15,5	84,5	100
2002						
Ikke-dømte	84 128	1 347 544	1 431 672	5,9	94,1	100
Dømte	10 318	48 430	58 748	17,6	82,4	100
2007						
Ikke-dømte	87 389	1 225 907	1 313 296	6,7	93,3	100
Dømte	11 132	53 652	64 784	17,2	82,8	100

Flere kriminelle udsatte, men også flere udsatte generelt

De tidligere udsatte udgjorde i 1997 15,5 pct. af samtlige dømte 20-39-årige, mens de i 2007 udgjorde 17,2 pct. Andelen af tidligere udsatte 20-39-årige er generelt steget, fordi støtteordningerne har inkluderet flere personer gennem årene, bl.a. efterværn.

Figur 18. Andelen af dømte tidligere udsatte, fordelt på aldersgrupper. 1997, 2002 og 2007

Kriminaliteten falder med alderen

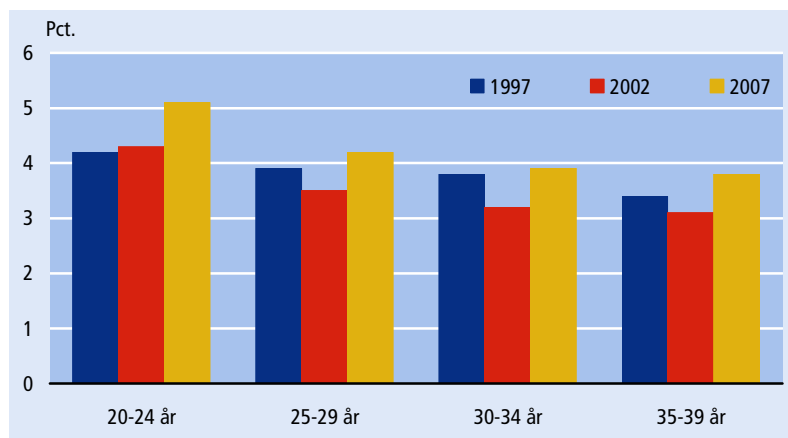
Figur 18 viser, andelen af dømte blandt udsatte personer. Kriminaliteten falder med alderen, idet 14-15 pct. af de 20-24-årige fik en dom for kriminalitet i de tre belyste år, mens andelen for de 35-39-årige lå mellem 8 og 11 pct. Kriminaliteten fordelt på aldersgrupper har været relativt konstant. Dog er andelen af dømte 35-39-årige faldet fra 11 pct. til knapt 9 pct. fra 1997 til 2007.

Lavere niveau i kriminaliteten blandt ikke-udsatte

I 2007 blev 4 pct. af de ikke-udsatte personer dømt for kriminalitet og 11 pct. af de udsatte personer. Andelen af dømte blandt ikke-udsatte personer er således langt mindre end hos udsatte, og derfor er niveauet for andelen i figur 19 tilsvarende mindre - sammenlignet med figur 18.

Ligesom med de udsatte er tendensen hos de ikke-udsatte, at det hyppigere er de yngste aldersgrupper, som dømmes for kriminalitet. Mellem 4 og 5 pct. af de 20-24-årige er dømt for kriminalitet i årene 1997, 2002 og 2007, og det samme gør sig gældende for mellem 3 og 4 pct. af de 35-39-årige.

Figur 19. Andelen af dømte ikke tidligere udsatte, fordelt på aldersgrupper. 1997, 2002 og 2007

Udviklingen i kriminaliteten for kohorter

Andelen i figurene ovenfor (figur 18 og 19) kan også belyses ved at følge en kohorte, dvs. en gruppe personer i en bestemt alder, fra 1997 til 2007. I tabel 38, kolonne 2, vises andelen for de dømte for hver enkelt aldersgruppe i 1997. Næste kolonne angiver andelen for de samme personer fem år senere. De 20-24-årige i 1997 vil fx være aldersgruppen 25-29 år i 2002, og andelen af dømte er angivet i kolonne 3 ud for rækken med 20-24-årige, der er "start"-alderen.

Faldende kriminalitet for 1997-kohorterne

Fælles for kohorterne fra 1997 er, at deres kriminalitet falder både i 2002 og 2007. I 1997 blev 14 pct. af de udsatte mellem 20 og 24 år dømt for kriminalitet. I 2002 blev 11 pct. af de nu 25-29-årige dømt, og endelig i 2007 havde de 30-34-årige en andel på knapt 10 pct. En tilsvarende udvikling ses hos de 25-29-årige, hvor knapt 12 pct. blev dømt i 1997, og 10 år senere blev mindre end 9 pct. af de 35-39-årige dømt for en forbrydelse.

Tabel 38. Udviklingen i kriminalitet for tidligere udsatte. Andel dømte i 1997, 2002 og 2007

Aldersgruppe i 1997	1997	2002 (aldersgruppe + 5 år)	2007 (aldersgruppe + 10 år)
	pct.		
20-24 år	14,2	11,3	9,9
25-29 år	11,9	9,6	8,5
30-34 år	10,9	9,1	-
35-39 år	10,9	-	-

Stigende kriminalitet i 2007 for 1997 kohorterne blandt ikke-udsatte

Andelen af dømte er for alle aldersgrupper højere i 2007 end i de to andre år. Det fremgår af tabel 39, hvor kriminaliteten stiger fra 2002-2007 hos kohorterne fra 1997 for både 20-24-årige og 25-29-årige. Denne stigning ses kun blandt ikke tidligere udsatte. Af tabel 38 fremgik det, at kriminaliteten faldt for alle 1997-kohorter for tidligere udsatte.

Tabel 39. Udviklingen i kriminalitet for ikke tidligere udsatte. Andel dømte i året

Aldersgruppe i 1997	1997	2002 (aldersgruppe + 5 år)	2007 (aldersgruppe + 10 år)
	pct.		
20-24 år	4,2	3,5	3,9
25-29 år	3,9	3,2	3,8
30-34 år	3,8	3,1	-
35-39 år	3,4	-	-

Tabel 40. Gerningsmønstre for kriminelle 20-39-årige. 2007

	Tidligere anbragte	Tidligere fore- byggende	Ikke tidligere udsatte
	antal		
Dømte i alt	8 610	2 522	53 652
	pct.		
Dømte i alt	100	100	100
Volds- og sædelighedsforb., våbenlov og lov om euforiserende stoffer	21,6	18,9	10,0
Indbrud, tyveri og hærværk	16,1	13,4	6,9
Færdselslov og andre særlove	48,6	54,7	78,9
Domme inden for flere grupper	13,6	13,0	4,2

Meget kriminalitet vedrører overtrædelser af færdselsloven

Gerningsmønstret for kriminelle i 2007 er vist i tabel 40 fordelt på, om de har været anbragt, kun har fået forebyggende foranstaltninger eller ikke har været udsat. Det fremgår, at alle grupper har flest, der er dømt for brud på færdselsloven og andre særlove. Det gælder for fire ud af

fem ikke-udsatte, godt halvdelen af dem med forebyggende foranstaltninger og knapt halvdelen af dem, der har været anbragt.

Ca. hver femte af de dømte, som har været udsatte, er dømt for volds- og sædelighedsforbrydelser mv. mod hver tiende ikke-udsatte. En lille andel på 4 pct. af de kriminelle ikke-udsatte har domme inden for flere grupper. Den tilsvarende andel er knapt 14 pct. for de tidligere anbragte og 13 pct. for dem, som udelukkende fik forebyggende foranstaltninger.

Kriminelle udsatte udøver relativt mere personfarlig kriminalitet

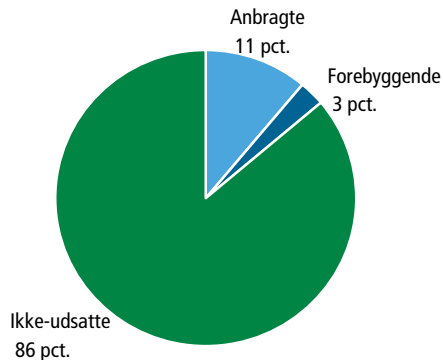
Hvis de gerningstyper, som ikke vedrører færdselsloven og andre særlove, antages at være af mere alvorlig karakter, så er konklusionen på baggrund af tabel 40, at kriminelle, som tidligere har været udsatte, begår mere alvorlig kriminalitet end ikke-udsatte kriminelle.

6.1.2 Ofre for kriminalitet

14 pct. af alle ofre har været udsat som barn

I 2007 var der 17.186 personer mellem 20 og 39 år, som havde været offer for en personfarlig straffelovsforbrydelse. Heraf var 13,6 pct. personer, som på et tidspunkt i deres barne- eller ungdomsliv har modtaget støtte efter Serviceloven. Til sammenligning udgør gruppen af tidligere udsatte kun 7,1 pct. af alle 20-39-årige, dvs. der er relativt set dobbelt så mange ofre blandt udsatte personer som blandt ikke-udsatte.

Figur 20. Ofre for straffelovsforbrydelser blandt 20-39-årige, der tidligere har været udsatte/ ikke-udsatte. 2007

Flest kvinder er ofre for kriminalitet

I 2007 var der 2.340 ofre for straffelovsforbrydelser, som har været udsat. De fordeler sig på 1.223 mænd og 1.117 kvinder. Ikke-udsatte ofre fordeler sig på 6.811 mænd og 8.035 kvinder. Dvs. kønsmajoriteten blandt hhv. udsatte og ikke-udsatte ofre er forskellig, idet 52 pct. af de udsatte er mænd, mens 54 pct. af de ikke-udsatte er kvinder. Det skal bemærkes, at den generelle kønsfordeling blandt alle tidligere udsatte 20-39-årige er 55/45 i mændenes favør. Det er derfor ikke så overraskende, at flere udsatte mænd end kvinder er ofre for kriminalitet. Samlet set er flest kvinder ofre for kriminalitet. Der var 9.152 kvinder mod 8.034 mænd i 2007.

Tabel 41. Antal 20-39-årige ofre for straffelovsforbrydelser. 2007

	Tidligere udsatte			Ikke tidligere udsatte		
	antal	pct.	I alt	antal	pct.	I alt
20-39-årige i alt	98 521	1 279 559	1 378 080	7,1	92,9	100
Mænd	1 223	6 811	8 034	15,2	84,8	100
Kvinder	1 117	8 035	9 152	12,2	87,8	100
Ofre i alt	2 340	14 846	17 186	13,6	86,4	100

Ikke-udsatte er hovedsageligt ofre for ejendomsforbrydelser

Ejendomsforbrydelser er den straffelovsforbrydelse, som er mest set blandt ikke-udsatte. Mere end 58 pct. ikke-udsatte havde været offer for en ejendomsforbrydelse, hvilket kun gjaldt for hver tredje udsatte.

Over halvdelen af ofrene, der tidligere havde været udsat, havde været offer for en voldsforbrydelse. Til sammenligning var det tilfældet for godt 37 pct. af ikke-udsatte ofre.

De udsatte var mere eksponeret for sædelighedsforbrydelser og var hyppigere ofre for mere end én type forbrydelse end de ikke-udsatte personer.

Tabel 42. Offermønster for tidligere udsatte / ikke-udsatte ofre. 2007

	Tidligere udsatte		Ikke tidligere udsatte		I alt
	antal	pct.	antal	pct.	
I alt	2 340	100	14 846	100	17 186
Sædelighedsforbrydelser	102	4,4	382	2,6	484
Voldsforbrydelser	1 330	56,8	5 557	37,4	6 887
Ejendomsforbrydelser	813	34,7	8 621	58,1	9 434
Andre forbrydelser	16	0,7	63	0,4	79
Ofre for flere typer forbrydelser	79	3,4	223	1,5	302

Voksne udsatte er også mere eksponeret for personfarlig kriminalitet

Det offermønster, som gør sig gældende blandt de udsatte 15-17-årige, (se kapitel 5) går igen hos de 20-39-årige udsatte. Dvs. de udsatte er mere udsat for personfarlig kriminalitet end de ikke-udsatte. Hvis alle forbrydelser undtagen ejendomsforbrydelser i tabel 42 karakteriseres som personfarlig kriminalitet, så har 65 pct. af de ikke-udsatte 20-39-årige ofre oplevet det, mens det "kun" er 42 pct. af de ikke-udsatte.

Voksne er dog mere udsat for ejendomsforbrydelser end unge. Omkring 39 pct. af de 15-17-årige var ofre for ejendomsforbrydelser (se tabel 24) mod 55 pct. af de 20-39-årige.

6.2 Sundhed

I kapitlet om sundhed for udsatte børn og unge indikerede 2007-tallene, at de udsatte børn og unge benyttede sundhedsvæsenet i større grad end ikke-udsatte børn og unge. I dette afsnit sættes fokus på sundheden for personer mellem 20-39 år, som på et tidligere tidspunkt i deres liv har tilhørt gruppen af udsatte børn og unge.

Sundhed for 20-39-årige i fokus

Formålet med dette afsnit er at sammenligne sundhedsindikatorer for personer, der har været anbragt eller modtaget forebyggende foranstaltninger i deres barndom og første ungdomsår, med tilsvarende sundhedsindikatorer for 20-39-årige, der aldrig har været anbragt eller modtaget støtte efter Serviceloven.

De anvendte sundhedsindikatorer er beregnet ud fra sygesikringsregisteret, registret over stofmisbrugere i behandling, det nationale alkoholbehandlingsregister, sygesikringsregistret samt registret med dødsårsager for døde i Danmark.

6.2.1 Stofmisbrugere og alkoholikere i behandling

Misbrugsbehandling i Danmark bygger på frivillighedsprincippet

Som hovedregel beror misbrugsbehandling i Danmark på frivillighed, hvilket betyder, at misbrugeren først selv skal erkende sit behov for afvænnning, før behandling kan påbegyndes. Vær derfor opmærksom på, at selv om opgørelserne i en vis udstrækning afspejler behovet for behandling for de forskellige grupper, afspejler de samtidig også eventuelle forskelle i gruppernes syn på behandlingsbehov og det at modtage hjælp fra det etablerede samfund samt andre forskelle i bagvedliggende faktorer.

Stofmisbrugere kan afgrænses til personer, der gennem længere tid er afhængige af et stof, hvor mængdeindtagelse ikke kan kontrolleres og overstiger den normalt accepterede mængde.

Tabel 43. Antal stofmisbrugere 20-39 år (alder i 2007) med behandling. 1997-2007

	Tidligere anbragte	Tidligere forebyggende	I alt	Tidligere ikke-udsatte
	————— personer —————			
I alt	77 447	21 074	98 521	1 279 559
Har modtaget behandling ...	5 589	957	6 546	9 513
Har ikke modtaget behandling	71 858	20 117	91 975	1 270 046

16.000 behandlet for stofmisbrug

I perioden 1997-2007 blev i alt 29.400 personer behandlet for stofmisbrug. Heraf var 16.059 mellem 20 og 39 år i 2007. Af disse udgør personer, der i deres barne- eller ungdomsliv har været anbragt eller modtaget støtteforanstaltninger efter Serviceloven, 40 pct., svarende til 6.546 personer.

Over 6 pct. af de tidligere udsatte behandlet for stofmisbrug

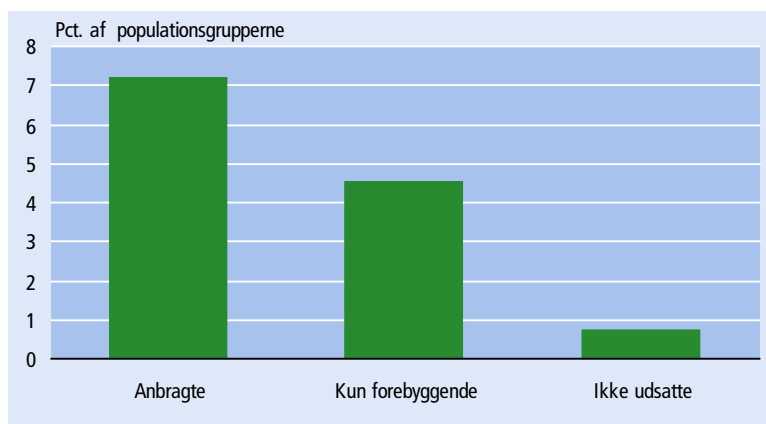
Det betyder, at 7 pct. af de 98.521 tidligere udsatte børn og unge har været i behandling for stofmisbrug i perioden 1997-2007. Andelen er størst for de tidligere anbragte, hvor der er 7 pct., som har modtaget hjælp.

Under 1 pct. af ikke-tidligere udsatte behandlet 1997-2007

Der er relativt flere voksne personer, som har modtaget behandling for stofmisbrug blandt de tidligere udsatte, end der er blandt voksne, som aldrig har været udsat. Der var i perioden fra 1997 til 2007 i alt 9.513 personer fra sidstnævnte gruppe, der modtog behandling for stofmisbrug, svarende til mindre end 1 pct.

For både dem, der tidligere var anbragt, og dem, der tidligere kun modtog forebyggende foranstaltninger, er andelen, der behandles for stofmisbrug, signifikant højere for alle aldersgrupper end den tilsvarende andel for personer, der aldrig har tilhørt gruppen af udsatte børn og unge.

Figur 21. Andel tidligere udsatte/ ikke-udsatte med behandling for stofmisbrug, 1997-2007

Tabel 44. Andelen af stofmisbrugere i behandling i perioden 1997-2007 (alder i 2007)

	Tidligere anbragte	Tidligere forebyggende	Tidligere ikke-udsatte
	andel af gruppen		
I alt	7,2	4,5	0,7
20-24 år	7,0	3,9	0,7
25-29 år	8,3	5,0	0,9
30-34 år	7,5	5,9	0,8
35-39 år	6,4	6,5	0,6

Bortset fra de 35-39-årige gælder det for alle aldersgrupper, at andelen, der har fået behandling for stofmisbrug, er større blandt tidligere an-

bragte børn, end det er tilfældet for dem, der tidligere kun modtog forebyggende foranstaltninger.

For både mænd og kvinder er andelen, der modtager behandling for stofmisbrug, klart større for tidligere udsatte end for dem, der aldrig har været udsat.

Flere mænd end kvinder modtager behandling for stofmisbrug

Der er generelt flere mænd, der bliver behandlet for stofmisbrug end kvinder. Dette gælder også for de udsatte, idet 8,8 pct. af de tidligere udsatte drenge er blevet behandlet for stofmisbrug, mens det samme kun gælder for 4 pct. af de tidligere udsatte piger. De tilsvarende andele er ca. 1,1 pct. for ikke tidligere udsatte drenge og godt 0,3 pct. for ikke tidligere udsatte piger.

Størst forskel mellem tidligere udsatte og ikke-udsatte kvinder

Selv om andelen, der modtager behandling, er størst for de tidligere udsatte drenge, er sandsynligheden for at komme i behandling for stofmisbrug 12 gange større for udsatte piger i forhold til aldrig udsatte piger mod 8 gange større for udsatte drenge.

Tabel 45. **20-39-årige stofmisbrugere med behandling i perioden 1997-2007 (alder i 2007)**

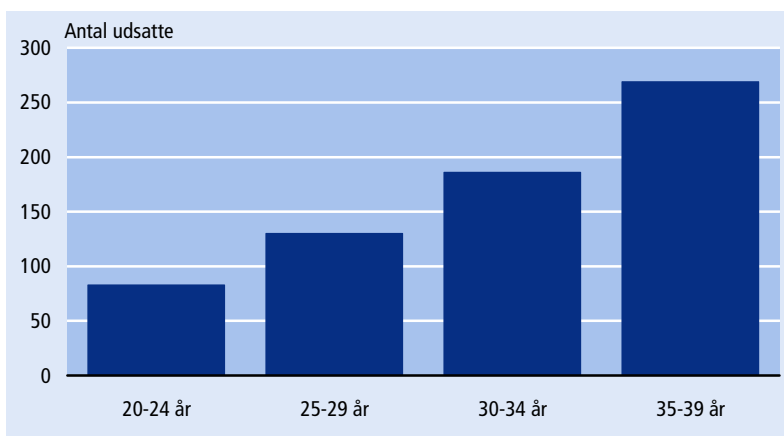
	Tidligere anbragte	Tidligere forebyggende	Tidligere ikke-udsatte
	personer		
I alt	5 589	957	9 513
Mænd	4 050	736	7 352
Kvinder	1 539	221	2 161

Ud over stofmisbrug er alkoholmisbrug en separat indikator at måle på. Der er ikke nogen entydigt defineret grænse for, hvornår et forbrug af alkohol bliver til et misbrug. Sundhedsstyrelsen anbefaler imidlertid, at kvinder drikker højst 14 og mænd højst 21 genstande om ugen. Alkoholforbruget må betragtes som et misbrug, hvis det fører til sociale, økonomiske, psykiske eller fysiske problemer for den enkelte og dennes omgivelser.

27 pct. af personer i alkoholbehandling er tidligere udsatte

For at give et mere retvisende billede, af tidligere udsattes brug af alkoholbehandling, er tallene fra det Nationale Alkoholbehandlingsregister (NAB - sat i drift pr. 1. januar 2006) summeret for 2006 og 2007. Blandt personer med registreret alkoholbehandling i 2006 og/eller 2007 var lidt under 2.500 i alderen 20-39 år (alder pr. 31-12-2007). Af disse tilhørte 27 pct. gruppen af tidligere udsatte børn og unge. Antallet, der modtog behandling, var størst blandt de ældste i de betragtede aldersgrupper.

Figur 22. Tidligere udsatte med behandling for alkoholmisbrug, fordelt efter alder. 2006-2007

*Behov for misbrugs-
behandling størst hos
de tidligere udsatte*

Ovenstående indikerer, at behovet for behandling både med hensyn til stofmisbrug og alkoholmisbrug, er større for tidligere udsatte børn og unge end for voksne mellem 20 og 39 år, der aldrig har tilhørt gruppen af udsatte børn og unge.

6.2.2 Lægekontakt

I det følgende belyses besøg ved læge og psykolog. Når rækkerne i nedenstående tabel ikke summer op til totalen i tabellens øverste række, skyldes det, at stort set alle, der har fået psykologhjælp, også har haft kontakt med en praktiserende læge.

Det er udelukkende brugen af læge- og psykologhjælp finansieret via den offentlige sygesikring, som belyses. Dvs. statistik vedr. psykolog skal betragtes som minimumsangivelser, da tilskudsmulighederne hertil er begrænsede, og der derfor er et betydeligt privat marked.

Tablet 46. Antal 20-39-årige hos læge og psykolog. 2007

	Tidligere anbragte	Tidligere forebyggende	Tidligere ikke-udsatte
	personer		
I alt	77 447	21 074	1 279 559
Psykolog	1 403	346	16 177
Praktiserende læge	67 808	18 294	1 062 272
Ikke hos læge eller psykolog ...	9 633	2 776	217 146

*Tidligere udsatte
kommer mest
hos læge*

Voksne, der tidligere har været udsat, kommer generelt lidt mere hos læge end personer, der aldrig har været udsat. De tidligere udsatte, der kommer hos læge, har desuden i snit flere konsultationer end dem, som

aldrig har været udsat. I alt havde 87 pct. af de tidligere udsatte været hos læge i 2007, mens det kun gjaldt for 83 pct. i samme aldersgruppe af personer, som aldrig tidligere har været udsat.

Uanset alder er andelen, der kommer til læge, omkring 87-88 pct. for voksne, der tidligere har været udsat, mens den for voksne, der aldrig tidligere har været udsat, er størst for personer over 30 år med 84-85 pct. For dem, der var hos læge i 2007, havde tidligere udsatte, i gennemsnit 9,4 konsultationer, mens de ikke-udsatte havde 7,1 konsultationer.

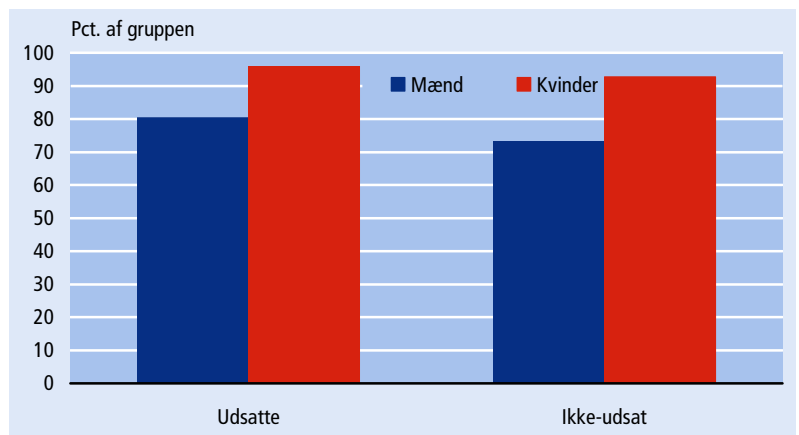
Tabel 47. **Andel hos læge og kontakter pr. person hos læge. 2007**

	Tidligere udsatte	Tidligere ikke-udsatte	Tidligere udsatte	Tidligere ikke-udsatte
	pct.		antal kontakter	
I alt	87,4	83,0	9,4	7,1
20-24 år	87,3	80,5	8,7	6,4
25-29 år	87,5	81,8	9,6	7,2
30-34 år	87,9	84,5	9,6	7,5
35-39 år	86,9	84,5	9,8	7,1

80 pct. af tidligere udsatte mænd var hos læge

Mænd udgør 55 pct. af gruppen af tidligere udsatte i alderen 20-39 år. Af disse var over 80 pct. hos lægen i 2007. Andelen af tidligere udsatte mænd, der har opsøgt deres læge, er således en del større end tilfældet er for mænd, der aldrig har været udsat i tilsvarende aldersgruppe. Blandt de sidstnævnte har kun 73 procent været hos læge i 2007.

Figur 23. **Procentdel i alderen 20-39 år blandt tidligere udsatte/ikke-udsatte, som har været hos læge. 2007**

96 pct. af tidligere udsatte kvinder var hos læge

For kvinderne er den procentuelle forskel noget mindre, nemlig tre procentpoint, idet henholdsvis 96 pct. af de tidligere udsatte og 93 pct. af dem, der aldrig har været udsat, var hos læge i 2007.

En del konsultationer pga. graviditet

Når andelen af kvinder, der besøger lægen, er højere end andelen af mænd i samme aldersgruppe, kan det til dels tilskrives, at en del af kvindernes konsultationer sker i forbindelse med graviditet.

6.2.3 Dødsårsager

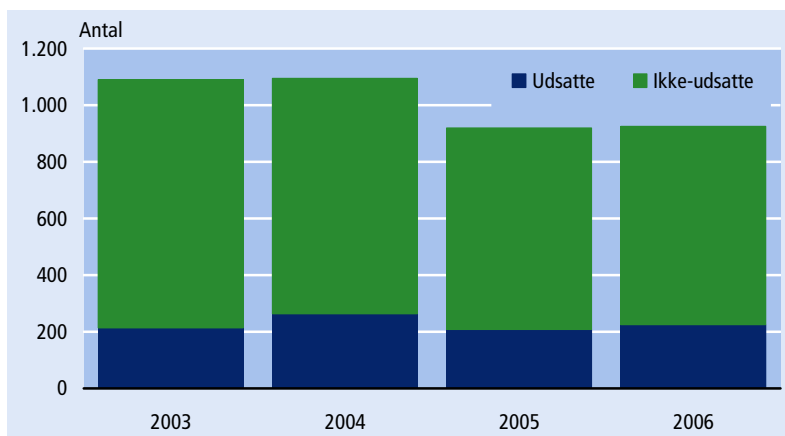
Dødsårsager

Ud fra dødsårsager kan man skitsere både ligheder og forskelle i sygdomsbilledet for voksne, der tidligere har tilhørt gruppen af udsatte børn og unge, og voksne, der aldrig har. Ved alle dødsfald udfærdiges en dødsattest, hvor dødsårsagen påføres. Den afdøde kan have haft konkurrerende sygdomme, der hver især kan have bidraget til døden. Ved alle ligsyn skal lægen dog, så vidt muligt, anføre den vigtigste af eventuelt konkurrerende dødsårsager.

Ca. hver fjerde døde i aldersgruppen er tidligere udsat

I 2006 døde 926 personer i aldersgruppen 20-39 år. Af disse havde de 224, svarende til 24 procent, tidligere været udsat. Denne procentdel af døde har i perioden 2003 til 2006 svinget mellem 20 og 24 pct. I forhold til, at de tidligere udsatte udgør 7 pct. af aldersgruppen, er der således tale om en overrepræsentation af tidligere udsatte blandt de døde.

Figur 24. Døde i aldersgruppen 20-39 år blandt tidligere udsatte/ ikke-udsatte

Antallet af døde var noget lavere i 2005 og 2006 end de tilsvarende tal for 2003 og 2004. Det er især antallet af dødsfald blandt personer, der aldrig har været udsat, der er faldet.

Tabel 48. Antal dødsfald pr. 100.000 personer mellem 20-39 år efter årsag. 2003-2006

	Dødsfald	
	Tidligere udsatte	Tidligere ikke-udsatte
	— pr.100.000 pers. —	
I alt	230,4	61,0
A-02 Kræft	16,5	12,9
Endokrine og ernæringsbetingede sygdomme samt		
A-05 stofskiftesygdomme	9,9	1,6
A-06 Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser	14,0	1,9
A-07 Sygdomme i nervesystemet og sanseorganerne	16,2	1,7
A-08 Hjertesygdomme	11,4	3,7
A-11 Sygdomme i fordøjelsesorganer	11,4	2,7
A-17 Medfødte misdannelser og kromosomanomalier	5,3	0,8
A-18 Symptomer og abnorme fund, dårligt definerede årsager	17,0	2,6
A-19 Ulykker	59,6	13,6
A-20 Selvmord og selvmordsforsøg	33,7	9,2
A-21 Drab, overfald	3,8	0,9
A-22 Hændelser med uvis omstændighed	12,7	2,1
Andre sygdomme	18,8	7,1

Dødsrater beregnet som gennemsnitstal fra 2003 til 2006

Ovenstående tabel er dannet med udgangspunkt i den såkaldte A-liste, der indeholder 24 diagnosegrupper. Fra denne liste er udvalgt de 12 hyppigste dødsårsager for tidligere udsatte i årene 2003-2006. Omregner man gennemsnitstallene til antal dødsfald pr. 100.000 personer pr. år, er dødsraten næsten fire gange så stor, for de tidligere udsatte 20-39-årige for dem i samme aldersgruppe der aldrig har været udsat.

Ulykker er den hyppigste dødsårsag for alle 20-39-årige, uanset om de tidligere har været udsat eller ej. Men hyppigheden er markant større for tidligere udsatte.

Selvmord fire gange så hyppigt blandt tidligere udsatte ...

Den næststørste dødsårsag for de tidligere udsatte er selvmord og selvmordsforsøg. I gennemsnit vælger 34 ud af hver 100.000 tidligere udsatte denne udgang på livet. Det er knap fire gange så mange som antallet af selvmord pr. 100.000 blandt dem, der ikke tidligere har været udsat.

... og psykiske lidelser syv gange så hyppigt

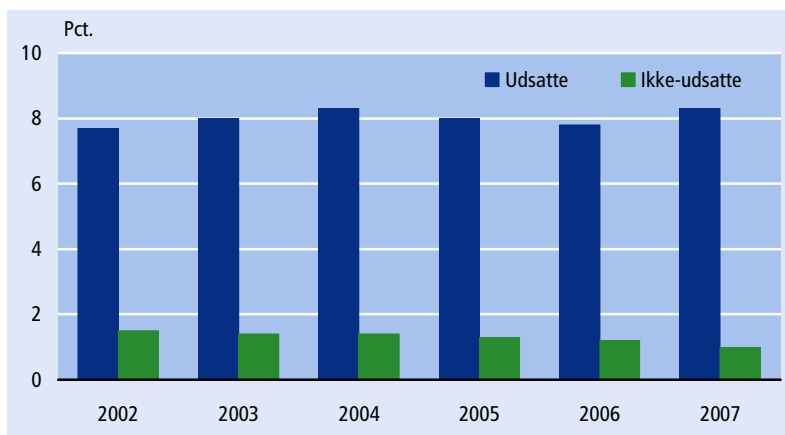
De dødsårsager, hvor forskellen i hyppigheden er størst mellem de to grupper, er de samme som ved aktionsdiagnoserne for de 0-22-årige, se kapitel 4. Det er dels sygdomme i nervesystemet og sanseorganerne, som optræder ni gange så hyppigt hos de tidligere udsatte, og psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser, som forekommer syv gange så hyppigt.

Kræft er den dødsårsag, hvor grupperne ligner hinanden mest, idet der for denne sygdom kun er en forskel på 30 pct. i dødsraten, hvor der for alle de øvrige medtagne dødsårsager er forskelle på flere hundrede procent.

6.3 Uddannelse

Afsnittet om de 16-åriges skolegang viste, at de udsatte i langt højere grad ikke havde en 9. classes eksamen end ikke-udsatte. Nedenfor ses andelen af 25-årige uden 9. klasse i perioden 2002-2007.

Figur 25. 25-årige uden 9. klasse blandt tidligere udsatte/ikke-udsatte

I 2007 havde 19 pct. af de ikke-udsatte 16-årige ikke fået 9. klasse, mens det gjaldt for 47 pct. af de udsatte. For de 25-årige var disse andele hhv. 1 pct. og 8 pct. Andelene har ligget ret stabilt i perioden 2002-2007 med en svag stigning for de udsatte og et svagt fald for de ikke-udsatte.

I det følgende belyses uddannelsesniveaue for de 20-39-årige. Det har stor betydning for, hvor langt man er nået i uddannelsessystemet, om man er 20 eller 39 år. Derfor har statistik for aldersgruppen som helhed udelukkende til formål at illustrere store forskelle mellem tidligere udsatte og ikke-udsatte personer.

6.3.1 Højeste fuldførte uddannelse

Uddannelsesniveau på fem kategorier

Højeste fuldførte uddannelse er i det følgende fordelt på fem kategorier:

- Ikke 9. klasse.
- 9./10./11. klasse (fremover angivet som 9.-11. klasse).
- Ungdomsuddannelser (gymnasiale og erhvervsfaglige uddannelser, fx HF, HTX, kontor- og håndværksuddannelser).
- Videregående uddannelser (korte, mellemlange og lange videregående uddannelser, fx pædagog, sygeplejerske, ingeniør og økonom).
- Uoplyst, hvor der ikke foreligger oplysninger om uddannelse.

Ved uoplyst anvendes igangværende uddannelse

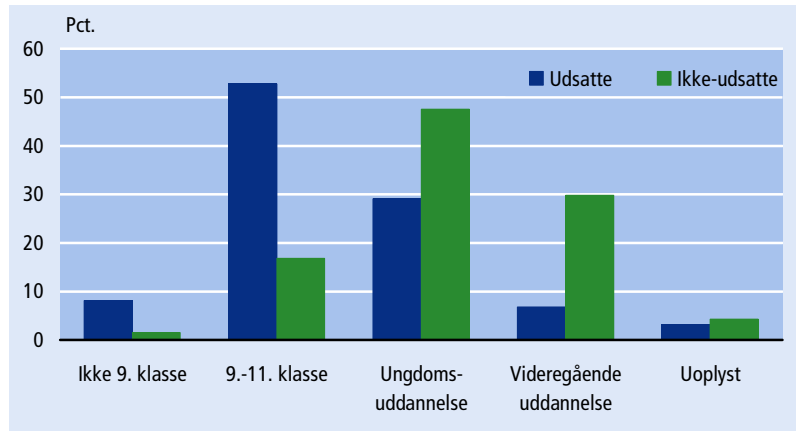
Oplysninger om igangværende uddannelse anvendes, hvis personen er i gang med en uddannelse, men der ikke foreligger oplysninger om højeste fuldførte uddannelse.

51 pct. af de tidligere udsatte har 9.-11. klasse som højeste uddannelse

i 2007 havde mere end halvdelen af de tidligere udsatte 20-39-årige 9.-11. klasse som det højest opnåede uddannelsesniveau. Lidt mindre end halvdelen af de ikke-udsatte havde en ungdomsuddannelse som deres højeste uddannelsesniveau.

Figur 26.

20-39-åriges uddannelsesniveau, fordelt på tidligere udsatte/ikke-udsatte. 2007

30 pct. af de ikke-udsatte har en videregående uddannelse

En lille andel på knapt 2 pct. af de ikke-udsatte i alderen 20-39 år havde ikke en 9. classes eksamen i 2007, mens dette var tilfældet for ca. 8 pct. af de udsatte. Det var hovedsageligt ikke-udsatte, der havde en videregående uddannelse. 30 pct. af de ikke-udsatte havde en videregående uddannelse, mens det kun var tilfældet for 7 pct. af de tidligere ikke-udsatte.

Tabel 49. 20-39-åriges uddannelsesniveau, fordelt på tidligere anbragte, forebyggende og tidligere ikke-udsatte. 2007

	I alt personer	I alt pct.	Tidligere anbragte	Tidligere forebyg- gende	Tidligere ikke- udsatte
	antal				
Antal i alt	1 378 080	...	77 447	21 074	1 279 559
	pct.				
Pct. i alt	100	100	100	100
Ikke 9. klasse	27 420	2,0	8,8	5,8	1,5
9.-11. klasse	267 838	19,4	50,6	60,7	16,9
Ungdomsuddannelse	637 299	46,2	29,2	28,6	47,6
Videregående uddannelse	388 051	28,2	7,7	3,3	29,8
Uoplyst	57 472	4,2	3,6	1,6	4,2

Tabel 49 nuancerer oplysningerne afbildet i figur 26, idet de tidligere udsatte personer er fordelt på, om de tidligere har været anbragt eller udelukkende fik forebyggende foranstaltninger. Det fremgår, at de personer, som kun fik forebyggende foranstaltninger, i højere grad har 9.-11. klasse end anbragte, men i lidt mindre grad har ungdoms- og videregående uddannelser.

Udsatte nedbringer andelen uden 9. klasse

Det fremgår af tabel 50, at de personer, som tidligere har været anbragt, har den største andel uden 9. klasse. I løbet af perioden 1997-2007 nedbringes deres andel fra 8 pct. til 7 pct., i takt med at gruppen bliver ældre. Det mønster ses også hos dem med forebyggende foranstaltninger.

Indvandring mudrer statistikken

Anderledes er det for de personer, som aldrig har været udsatte. Der stiger andelen uden 9. klasse svagt. Det skyldes ikke, at nogle har mistet deres uddannelse i løbet af perioden, men derimod indvandring af uudannede fra andre lande. Af dem, som ikke havde 9. klasse og ikke havde været udsat, var 72 pct. indvandrere i 2007. Tilsvarende for kategorien uoplyst – her var andelen af indvandrere på 90 pct.

Lille andel af udsatte ender med en videregående uddannelse

Uddannelsesniveaulet toppe forskelligt, alt efter om personerne har været udsat eller ej. Både blandt udsatte og ikke-udsatte falder andelen med 9.-11. klasse over årene. Ved ungdomsuddannelserne er der fald for de ikke-udsatte fra 65 pct. i 1997 til 43 pct. i 2007, mens begge grupper af de tidligere udsatte har stigninger, som dog klinger af fra 2002 til 2007. Det resultat kan tolkes i retning af, at de tidligere udsatte ikke i samme grad videreuddanner sig efter ungdomsuddannelse.

Tabel 50. Udviklingen i uddannelsesniveaet. 20-24-årige i 1997

	1997 (20-24 år)	2002 (25-29 år)	2007 (30-34 år)
	pct.		
Ikke 9. klasse			
Tidligere anbragte	8,0	7,4	7,0
Tidligere forebyggende	5,6	5,0	4,7
Tidligere ikke-udsatte	1,2	1,7	1,6
9.-11. klasse			
Tidligere anbragte	65,4	53,0	47,3
Tidligere forebyggende	72,5	57,2	51,1
Tidligere ikke-udsatte	27,5	16,1	13,1
Ungdomsuddannelse			
Tidligere anbragte	22,9	31,3	32,3
Tidligere forebyggende	19,1	31,3	33,0
Tidligere ikke-udsatte	65,4	52,7	42,7
Videregående uddannelse			
Tidligere anbragte	0,5	5,2	10,5
Tidligere forebyggende	0,3	4,2	8,8
Tidligere ikke-udsatte	4,0	28,0	39,2
Uoplyst			
Tidligere anbragte	3,2	3,0	2,8
Tidligere forebyggende	2,4	2,3	2,4
Tidligere ikke-udsatte	1,8	1,5	3,5

Det underbygges med niveauet for andelen for videregående uddannelse. Mens 39 pct. af de ikke-udsatte havde en videregående uddannelse i 2007, gjaldt det for ca. 11 pct. af tidligere anbragte og 9 pct. af personer med forebyggende foranstaltninger.

Dobbelt så stor andel af ikke-udsatte med kompetencegivende uddannelse

Konklusionen er, at de 20-24-årige i 1997 uddannede sig forskelligt frem til 2007, afhængigt af om de havde været udsatte eller ej. I 2007 havde ca. 43 pct. af de tidligere anbragte enten en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse og tilsvarende omkring 42 pct. af de personer, som havde fået forebyggende foranstaltninger. Andelen for de ikke-udsatte var 82 pct., hvoraf knapt halvdelen havde en videregående uddannelse.

Tabel 51. Udviklingen i uddannelsesniveaet. 25-29-årige i 1997

	1997 (25-29 år)	2002 (30-34 år)	2007 (35-39 år)
	pct.		
Ikke 9. klasse			
Tidligere anbragte	9,8	9,2	8,8
Tidligere forebyggende	9,0	8,6	8,7
Tidligere ikke-udsatte	1,8	2,1	2,0
9.-11. klasse			
Tidligere anbragte	53,8	47,2	43,6
Tidligere forebyggende	54,9	49,0	45,7
Tidligere ikke-udsatte	18,7	15,9	14,4
Ungdomsuddannelse			
Tidligere anbragte	28,8	31,5	32,9
Tidligere forebyggende	30,9	34,0	34,3
Tidligere ikke-udsatte	54,4	46,5	44,3
Videregående uddannelse			
Tidligere anbragte	4,1	8,8	11,5
Tidligere forebyggende	3,5	6,8	9,7
Tidligere ikke-udsatte	23,1	34,1	36,9
Uoplyst			
Tidligere anbragte	3,6	3,3	3,1
Tidligere forebyggende	1,8	1,5	1,6
Tidligere ikke-udsatte	2,0	1,3	2,5

*Udsatte uddanner sig
i en højere alder*

Samme konklusion kan drages for de personer, som var 25-29 år i 1997, hvilket er vist i ovenstående tabel. Stigningen i uddannelsesniveaet mindskes med alderen, men øjensynligt mest for de ikke-udsatte. Fra 2002 (30-34 år) til 2007 (35-39 år) steg andelen, der fik en videregående uddannelse, med 30 pct. for tidligere anbragte og 42 pct. for personer med forebyggende foranstaltninger, mens andelen kun steg med 8 pct. for de ikke-udsatte. Dvs. de tidligere udsatte er lidt længere tid om at færdiggøre sig end de ikke-udsatte.

7. Tema – kriminalitet blandt mindreårige, 10-14 år

7.1 Datagrundlag

Unge lovovertrædere Den kriminelle lavalder i Danmark er indtil 01.07.2010 15 år. Dvs. personer under 15 år kan ikke retsforfølges og straffes. Det udelukker selvsagt ikke, at børn under 15 år kan begå lovovertrædelser. I det omfang sådanne overtrædelser kommer til politiets kendskab, registreres det i politiets sagsanalyzesystem (POLSAS) med oplysninger om bl.a. gerningstidspunkt og gerningskode, dvs. overtrædelsens art.

Ofre POLSAS indeholder også oplysninger om ofre for visse straffelovs-overtrædelser uanset ofrets alder. Straffelovsovertrædelserne vedrører den kriminalitet, der er af personfarlig karakter, dvs. stort set alle sædeligheds- og voldsforbrydelser samt enkelte kategorier af ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser, hvor offeret er direkte konfronteret med lovovertræderen, fx tasketyveri, røveri eller overtrædelser af politiudstedte advarsler.

I dette temaafsnit ses nærmere på kriminaliteten blandt de 10-14-årige udsatte og ikke-udsatte børn. I afsnittet bruges termen *sigtede* for de børn, der er registreret i POLSAS for at have begået en lovovertrædelse. Det er en lidt misvisende betegnelse, da der jo som nævnt *ikke* kan rejses sigtelse for personer under 15 år, men da det er den gængse anvendte betegnelse, er det valgt også at anvende den her. Sidst i afsnittet undersøges desuden, om udsatte børn i højere eller mindre grad er ofre for kriminalitet end gennemsnittet for alle børn.

Tolkning af resultater I datamaterialet, der ligger til grund for analysen af sammenhængen mellem kriminalitet og udsathed, er der anvendt en simpel årsbetragtning. Dvs. det er konstateret, om et barn, der har været anbragt eller modtaget en forebyggende foranstaltning i et givet år, også optræder i politiets registreringer i det samme år.

Der er således ikke foretaget en undersøgelse af, om barnet allerede var anbragt eller modtog en forebyggende foranstaltning *på det tidspunkt*, hvor den kriminelle handling fandt sted, eller om anbringelsen eller den forebyggende foranstaltning først skete *efter* lovovertrædelsen og eventuelt som en konsekvens af denne.

Det er med andre ord vanskeligt ud fra det foreliggende materiale, at afgøre hvad der er årsag og virkning. Om det er den kriminelle handling, der medfører en anbringelse eller forebyggende foranstaltning, eller om udsatte børn i højere grad begår lovovertrædelser.

7.2 Sigtede 10-14-årige

19 pct. af de sigtede børn er udsatte

I alt blev der i 2007 sigtet 4.238 børn. Af disse var 788 udsatte børn, svarende til 19 pct.

Tabel 52. Sigtede 10-14-årige. 2000-2007

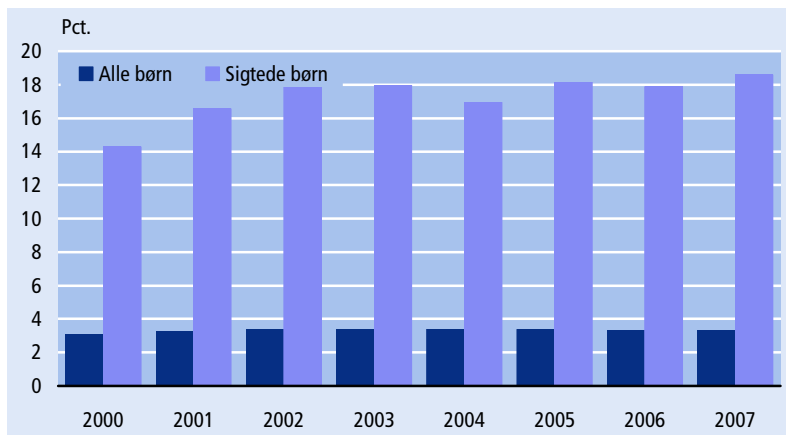
	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt
	antal		
2000	577	3 457	4 034
2001	563	2 835	3 398
2002	603	2 771	3 374
2003	671	3 063	3 734
2004	757	3 708	4 465
2005	805	3 630	4 435
2006	797	3 659	4 456
2007	788	3 450	4 238

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Udsatte børn er overrepræsenteret blandt de sigtede

I perioden 2000-2007 har de 10-14-årige udsatte børn udgjort lidt over 3 pct. af alle 10-14-årige, men typisk omkring 18 pct. af de sigtede i samme aldersgruppe. Med andre ord er de overrepræsenteret blandt de sigtede med mere end en faktor fem.

Figur 27. Udsatte 10-14-årige. Andel af alle børn og af sigtede børn.

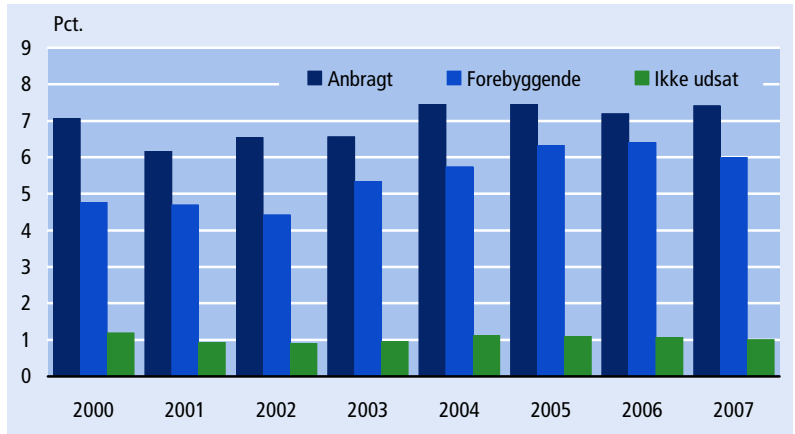

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Størst andel af de anbragte børn er sigtet

Andelen af sigtede 10-14-årige er størst blandt anbragte børn. De senere år er der over 7 pct. af dem, der har været sigtet. Andelen blandt 10-14-årige med en forebyggende foranstaltning er mindre, men har været stigende igennem perioden og lå i 2007 på 6 pct. Til sammenligning har andelen blandt de ikke-udsatte 10-14-årige i hele perioden ligget lige omkring 1 pct.

Figur 28. Sigtede 10-14-årige som andel af alle børn

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

Udsatte børn har flere sigtelser

Der er ikke kun en større andel af de udsatte børn, der bliver sigtet, men de bliver også sigtet flere gange. I 2007 var der fx 2,6 sigtelser pr. sigtet blandt de 10-14-årige udsatte, men kun 1,6 sigtelser pr. sigtet blandt de ikke-udsatte. Dette billede har været nogenlunde stabilt i den betragtede periode.

Tabel 53. Antal sigtelser blandt 10-14-årige

	Sigtelser i alt			Gnsntl. antal sigtelser pr. sigtet		
	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt
2000	1 497	5 874	7 371	2,6	1,7	1,8
2001	1 458	4 630	6 088	2,6	1,6	1,8
2002	1 889	4 381	6 270	3,1	1,6	1,9
2003	1 776	4 813	6 589	2,6	1,6	1,8
2004	1 887	6 017	7 904	2,5	1,6	1,8
2005	2 289	5 683	7 972	2,8	1,6	1,8
2006	2 374	6 328	8 702	3,0	1,7	2,0
2007	2 042	5 576	7 618	2,6	1,6	1,8

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

7.3 Lovovertrædelsens art

Gruppering af lovovertrædelser

I denne publikation er personer, der har overtrådt straffeloven, færdselsloven eller en særlov inddelt i fire grupper:

1. Volds- og sædelighedsforbrydelser, våbenlov og lov om euforiserende stoffer. Voldsforbrydelserne udgør næsten tre fjerdedele af denne gruppe.

2. Indbrud, tyveri og hærværk. Butikstyverier og andre tyverier udgør tilsammen over halvdelen af denne gruppe, mens hærværk udgør ca. 20 pct.
3. Færdselslov, visse særlove og andre straffelovsovertrædelser. Her dominerer overtrædelser af færdselsloven med over halvdelen af gruppen. Det handler især om overtrædelse af særlige regler for knallertkørsel, om mangler ved køretøj og om kørsel uden kørekort. Personer, der har overtrådt særlovene, udgør ca. 30 pct. af denne gruppe, og overtrædelserne vedrører hovedsagelig brandlovgivningen, sikring af den offentlige orden og fyrværkeriloven. Andre straffelovsovertrædelser handler især om falsk anklage eller anmeldelse, pengefalskneri og husfredskrænkelser.
4. Personer, der optræder i to eller tre af ovenstående grupper, er placeret i en gruppe for sig selv.

To tredjedele er sigtet for indbrud, tyveri og hærværk

Langt hovedparten af de sigtede 10-14-årige er sigtet for indbrud, tyveri og hærværk. I 2007 udgjorde denne gruppe 68 pct. af alle sigtede. Sigtede for vold mv. udgjorde 15 pct., sigtede for overtrædelse af færdselslov og andre særlove 7 pct. og andelen, der var sigtet inden for flere grupper, udgjorde 11 pct.

Tabel 54.

Sigtede 10-14-årige, fordelt efter overtrædelsens art

	Volds- og sædelighedsforbrydelser, våbenlov og lov om euforiserende stoffer	Indbrud, tyveri og hærværk	Færdselslov og andre særlove	Sigtede inden for flere grupper	I alt
	antal				
2000	299	3 294	165	276	4 034
2001	294	2 702	159	243	3 398
2002	326	2 629	169	250	3 374
2003	368	2 886	188	292	3 734
2004	458	3 430	199	378	4 465
2005	528	3 269	238	400	4 435
2006	610	3 130	242	474	4 456
2007	619	2 888	276	455	4 238

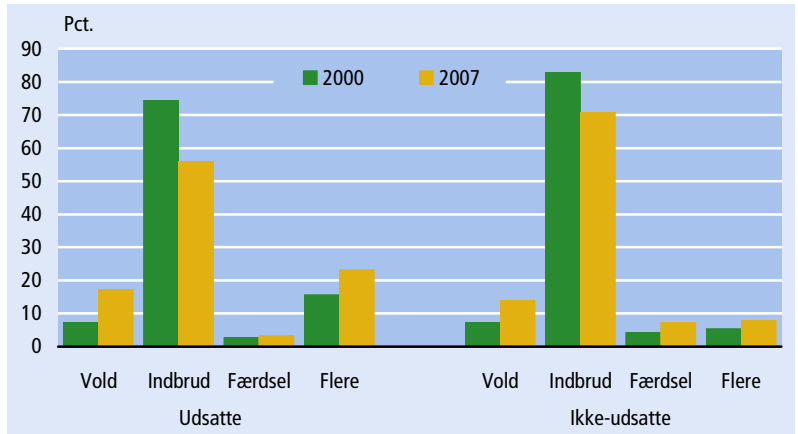
Udsatte børn overtræder flere love

Der er en langt større andel af de udsatte end af de ikke-udsatte børn, der optræder i flere grupper. I 2007 var det næsten 25 pct. af de udsatte børn, mens det kun var otte pct. af de ikke-udsatte børn.

Ændring i kriminalitetsmønstret

Kriminalitetsmønstret har ændret sig siden 2000, men på lidt forskellig måde for de udsatte og de ikke-udsatte børn. Andelen, der kun er sigtet for *vold* er steget for begge grupper, men mest for de udsatte børn. Omvendt er der sket et ret stort fald i andelen blandt de udsatte børn, der alene er sigtet for *indbrud mv.* Dette kan dog hænge sammen med, at der samtidig er en større andel, der er sigtet inden for *flere grupper.*

Figur 29. Kriminalitetsmønstre for 10-14-årige

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

7.4 Køn og alder

70 pct. af sigtede 10-14-årige er drenge

Drenge udgør langt den største andel af de sigtede 10-14-årige børn. I 2007 var det 70 pct. Blandt de udsatte børn er drengenes andel lidt større, nemlig 75 pct.

To tredjedele af de sigtede er 13-14 år

Uanset køn udgør de 13-14-årige hovedparten af de sigtede børn. I 2007 drejede det sig om 68 pct. af drengene og 69 pct. af pigerne. For de udsatte drenge og piger er andelen endnu større, nemlig henholdsvis 74 og 72 pct.

Tabel 55. Sigtede 10-14-årige, fordelt på køn og alder. 2007

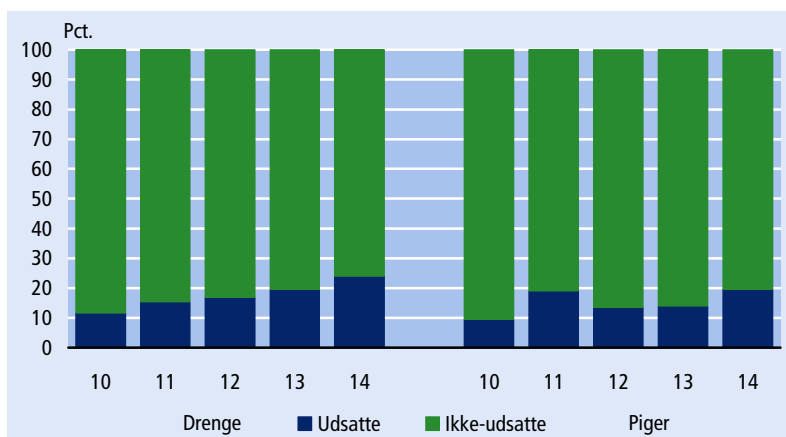
	Udsatte		Ikke-udsatte		I alt	
	Drenge	Piger	Drenge	Piger	Drenge	Piger
	antal					
Sigtede i alt	592	196	2 392	1 058	2 984	1 254
10-årige	15	3	115	29	130	32
11-årige	39	13	214	55	253	68
12-årige	97	39	476	247	573	286
13-årige	207	74	848	452	1 055	526
14-årige	234	67	739	275	973	342
	pct.					
Sigtede i alt	75	25	69	31	70	30
10-årige	83	17	80	20	80	20
11-årige	75	25	80	20	79	21
12-årige	71	29	66	34	67	33
13-årige	74	26	65	35	67	33
14-årige	78	22	73	27	74	26

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Udsatte børn udgør en større andel af de sigtede, jo ældre de er

Som nævnt i afsnit 7.1 udgør udsatte børn i alt 18 pct. af samtlige sigtede børn i alderen 10-14-år. Når der fordeles på køn og alder dækker dette over nogen variation. For drengene gælder det, at de udsatte børn udgør en stigende andel med stigende alder. Således udgør de 10-årige udsatte drenge 12 pct. af alle sigtede 10-årige drenge, mens de udgør 24 pct. af de 14-årige. For pigerne er der et lignende billede, dog med en undtagelse for de 11-årige. At de udsatte børn udgør en større andel af de sigtede, jo ældre de er, skal naturligvis ses i sammenhæng med, at de også udgør en større og større andel af samtlige børn, jo ældre de bliver, se afsnit 3.2.

Figur 30. Udsatte 10-14-årige. Andel af sigtede børn. 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

30 pct. af sigtelserne af drenge vedrører udsatte

Hvis der i stedet kigges på *sigtelser* udgør sigtelser af udsatte drenge 30 pct. af alle sigtelser af drenge. Den tilsvarende andel for piger er 19 pct. De udsatte drenges andel af sigtelserne stiger med alderen. Blandt de 10-årige vedrører 17 pct. af sigtelserne udsatte drenge, mens det er 38 pct. blandt de 14-årige. For pigerne er billedet lidt mere varieret.

Udsatte børn sigtes flere gange

Andelen af *sigtelser* som vedrører udsatte børn er større end andelen af *sigtede* udsatte børn. Dvs. det er et udtryk for, at sigtede udsatte børn i gennemsnit overtræder loven flere gange end sigtede ikke-udsatte børn, se også afsnit 7.2.

Størst andel blandt sigtelser for vold

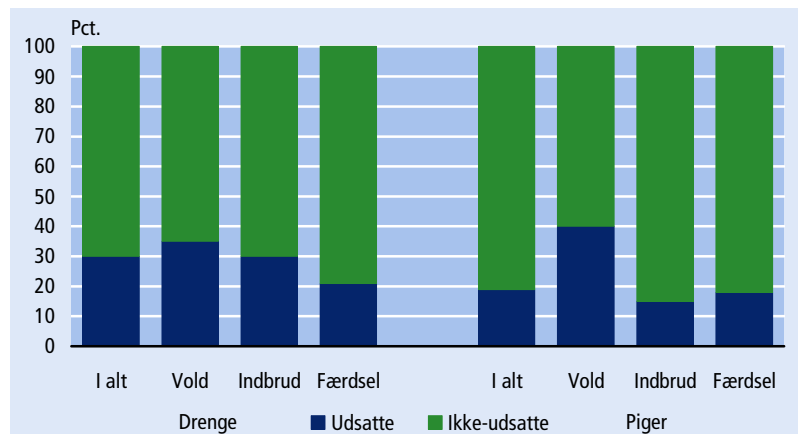
Både blandt drenge og piger udgør sigtelserne af de udsatte børn den største andel for *vold mv.* Her vedrører henholdsvis 35 pct. og 40 pct. af sigtelserne udsatte børn.

Tabel 56. Sigtelser blandt 10-14-årige, fordelt på køn, alder og gerningstype. 2007

	Drenge			Piger		
	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt	Udsatte	Ikke-udsatte	I alt
	antal					
Sigtelser i alt	1 663	3 915	5 578	379	1 661	2 040
10-årige	30	146	176	6	34	40
11-årige	72	272	344	21	71	92
12-årige	250	810	1 060	79	362	441
13-årige	549	1 446	1 995	158	786	944
14-årige	762	1 241	2 003	115	408	523
Vold mv.	342	638	980	102	153	255
Indbrud, tyveri og hærværk	1 231	2 931	4 162	261	1 437	1 698
Færdselslov, andre særlove	90	346	436	16	71	87
	pct.					
Sigtelser i alt	30	70	100	19	81	100
10-årige	17	83	100	15	85	100
11-årige	21	79	100	23	77	100
12-årige	24	76	100	18	82	100
13-årige	28	72	100	17	83	100
14-årige	38	62	100	22	78	100
Vold mv.	35	65	100	40	60	100
Indbrud, tyveri og hærværk	30	70	100	15	85	100
Færdselslov, andre særlove	21	79	100	18	82	100

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

Figur 31. Sigtelser af 10-14-årige. 2007

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af 2007.

7.5 Ofre

*2 pct. af alle
10-14-årige
udsat for kriminalitet*

Blandt de børn, der var 10-14 år i 2007, var der 7.539, svarende til 2,1 pct., der havde været udsat for kriminalitet en eller flere gange i perioden 2001-2007. Andelen er højest for de anbragte børn (10 pct.) og for børn med en forebyggende foranstaltning (6 pct.). Dette kan skyldes, at en del af de udsatte unge netop er anbragt uden for eget hjem eller modtager en forebyggende foranstaltning, fordi de har været udsat for overgreb.

*Seks gange så mange
af de sigtede har
været ofre*

Andelen af de 10-14-årige, der har været ofre, er seks gange så stor blandt de børn, der selv har været sigtet for en lovovertrædelse, som blandt de øvrige børn.

*Stor andel ofre
blandt
udsatte sigtede*

Størst er andelen blandt de anbragte 10-14-årige, der selv har været sigtet i 2007. Her er det hver fjerde, der en eller flere gange i løbet af 2001-2007 har været offer for personfarlig kriminalitet. Blandt den tilsvarende gruppe med en forebyggende foranstaltning er det hver femte.

Tabel 57.

Antal og andel ofre blandt 10-14-årige (alder 2007) i perioden 2001-2007

	Sigtet	Ikke sigtet	I alt	Sigtet	Ikke sigtet	I alt
	antal			pct.		
I alt	506	7 033	7 539	11,9	2,0	2,1
Forebyggende foranstaltning	69	299	368	19,3	5,4	6,2
Anbragt	107	497	604	24,8	9,3	10,4
Ikke-udsatte	330	6 237	6 567	9,6	1,8	1,9

Anm.: Antal udsatte børn og unge er opgjort som dem, der modtog støtte i løbet af året.

8. Populationsafgrænsning og datagrundlag

8.1 Populationer

Grundlæggende er der en statuspopulation samt to analysepopulationer i denne publikation:

- statuspopulation pr. 31. december
- analysepopulation 1, børn og unge
- analysepopulation 2, voksne

Den første population er en statusopgørelse af antal udsatte børn og unge pr. 31. december i referenceåret. Den anden population består af børn og unge, som modtager støtte i løbet af referenceåret. Den tredje population vedrører voksne, som på et tidligere tidspunkt i deres liv har modtaget støtte. Støtten kan være givet som en såkaldt forebyggende foranstaltning eller være en anbringelse udenfor hjemmet.

8.1.1 Børn og unge (statuspopulation)

Opgørelserne vedrørende børn og unge tager udgangspunkt i de personer, som er registreret i Danmarks Statistiks akkumulerede børn og unge register (B&U) fra 1997 til 2007. Der forekommer enkelte registreringer af personer over 22 år i registeret. Alderen er beregnet pr. 31/12 i referenceåret.

Udsat pr. 31/12 ... Der tilføjes oplysninger om resten af befolkningen 1. januar det efterfølgende år. Det er barnets status i B&U pr. 31/12, som afgør, hvorvidt det karakteriseres som *udsat* eller *ikke-udsat*. Eksempelvis vil et barn, som er registreret i B&U pr. 31/12 2007, karakteriseres som *udsat* i 2007. Børn og unge, der *ikke* er i B&U på den pågældende dato betegnes som *ikke-udsat* uanset de evt. tidligere på året – eller i efterfølgende år – har modtaget støtte.

8.1.2 Børn og unge (analysepopulation 1)

Analyserne vedrørende børn og unge tager udgangspunkt i de personer (0-22 år), som er registreret i Danmarks Statistiks akkumulerede børn og unge register (B&U) fra 1997 til 2007. Der forekommer enkelte registreringer af personer over 22 år i registeret, som der ses bort fra. Børn, der udelukkende fik økonomisk støtte til kost- og efterskoleophold, ses der ligeledes bort fra, idet ordningen fra og med 2006 gik over til at være en familierettet støtte, som ikke indgår i Danmarks Statistiks datagrundlag på personniveau. Alderen er beregnet ultimo i året.

... udsat i året ... Der tilføjes oplysninger om resten af befolkningen 1. januar det efterfølgende år. Det er barnets status i B&U i året, som afgør, hvorvidt det karakteriseres som *udsat* eller *ikke-udsat*. Eksempelvis vil et barn, som

er registreret i B&U for 2007, karakteriseres som *udsat* i 2007. Børn og unge, der *ikke* er i B&U i det pågældende referenceår betegnes som *ikke-udsat* uanset de evt. i tidligere år – eller efterfølgende år – har modtaget støtte.

8.1.3 Voksne (analysepopulation 2)

... *kontra udsat nogensinde* Analyserne vedrørende voksne tager udgangspunkt i befolkningen i pr. 1. januar i året med alderen 20-39 år (opgjort ultimo året). Personerne forsøges derefter matchet med B&U for at se om nogle af dem har modtaget støtte i perioden 1977 til 2007. Alle former for støtte er medtaget. Aldersgruppen, 20-39 år, er defineret ud fra ønsket om at få så mange af de tidligere udsatte med samtidigt med, at den skal være nogenlunde dækkende ved tidsserier.

Der er i analyserne i kapitel 5 lavet nogle tidsserier med interval (1997, 2002 og 2007). Tanken er, at der ved 5-års aldersgruppering 20-24, 25-29, 30-34 og 35-39 år kan følges en tilnærmet kohorte-udvikling.

8.2 Datagrundlag

Til analyserne er anvendt en række forskellige registre fra Danmarks Statistik såvel som fra eksterne datakilder. Sundhedsstyrelsen har stillet oplysninger om behandling af stof- og alkoholmisbrug til rådighed, og politiet har leveret oplysninger om lovovertrædelser begået af mindreårige kriminelle.

Udsatte børn og unge Rapportens primære datagrundlag er Danmarks Statistiks akkumulerede børn og unge register (B&U), som på personniveau opdateres årligt med indberetninger om forebyggende foranstaltninger fra kommunerne, mens oplysningerne om anbringelser uden for eget hjem kommer fra Ankestyrelsen. Derudover indeholder statistikken en summarisk opgørelse på familieniveau for de mere familieorienterede forebyggende foranstaltninger. Registeret rummer oplysninger om anbringelser og forebyggende foranstaltninger tilbage til 1977.

Befolkningsregisteret Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister modtager ugentlig oplysninger om født, døde, flytninger, ind- og udvandring, vielser, skilsmisser, naturalisationer og adoptioner mv. fra det Centrale Personregister (CPR). Geografiske inddelinger i kommuner og regioner er foretaget efter personernes bopæl på hændelses- eller opgørelsestidspunktet. Det er befolkningen pr. 1. januar år $x+1$, som er anvendt ved sammenkøringer med B&U år x . Konkret er befolkningsoplysninger pr. 1. januar 1996-2008 anvendt i samkørslerne.

POLSAS – mindreårige kriminelle Politiets sagsanalyse-system (POLSAS) rummer oplysninger om mindreårige, der har begået lovovertrædelser. Fx gerningstidspunkt og gerningskode (overtrædelsens art). I afsnittet om mindreårige kriminelle bruges termen *sigtede* for de børn, der er registreret i POLSAS for at

have begået en lovovertrædelse. Da der ikke kan rejses sigtelser mod børn under 15 år, er det en lidt misvisende betegnelse, men da det er den gængse anvendte betegnelse, er det valgt at bruge den. I rapporten er anvendt oplysninger om 10-14-åriges kriminalitet i perioden 2000-2007.

- Ofre for kriminalitet* POLSAS indeholder også oplysninger om ofre for visse straffelovsovertrædelser. Straffelovsovertrædelserne vedrører den kriminalitet, der er af personfarlig karakter, dvs. stort set alle sædeligheds- og voldsforbrydelser samt enkelte kategorier af ejendomsforbrydelser og andre straffelovsforbrydelser, hvor offeret er direkte konfronteret med lovovertræderen, som fx tasketyveri, røveri eller overtrædelser af polititudstedte advarsler. I rapporten er anvendt oplysninger for perioden 2001-2007.
- Kriminalstatistik-registeret* Oplysninger om *strafferetlige afgørelser* findes i Danmarks Statistiks kriminalregister. Data indsamles via Rigspolitiets centrale kriminalregister. Statistikken er en personorienteret sagsstatistik, der belyser antallet af strafferetlige afgjorte overtrædelser af straffeloven, færdselsloven og/eller særlovene. Afgørelserne omfatter frihedsstraffe, bøder, tiltale undladt eller frafald og frifindelser. Dog er bøder under 1.500,- kr. for færdselslovsovertrædelser og hovedparten af særlovsovertrædelserne, ikke registreret i Rigspolitiets centrale kriminalregister. I rapporten er anvendt data vedr. fældende afgørelser, dvs. skyldige, for perioden 2000-2007.
- Uddannelsesniveau* Uddannelsesniveau tilvejebringes hovedsageligt fra Danmarks Statistiks elevregister og er bl.a. suppleret med oplysninger fra kvalifikationsregisteret, når det drejer sig om højest fuldført uddannelse. Det er højest fuldført uddannelse, som ligger til grund for rapportens analyser vedrørende personer i alderen 20-39 år, analysepopulation 2. I de tilfælde hvor højest fuldført uddannelse er uoplyst, anvendes i stedet igangværende uddannelse, hvis en sådan er registreret.
- Vedrørende 16-åriges opnåelse af 9. klasse er anvendt højst fuldført almen uddannelse, som er den højeste uddannelse i en persons uddannelseskariere blandt grundskole og gymnasiale uddannelser.
- Uddannelsesregistrene, 1998-2008, er sammenkørt med analysepopulationerne 1997-2007, da det er personernes uddannelsesstatus pr. 1. oktober året før, som er anført i uddannelsesregistrene.
- Sygehusstatistik* Statistikken omfatter befolkningens indlæggelser og skadestuebesøg på somatiske sygehusafdelinger i et kalenderår. Statistikken indeholder bl.a. antallet af indlæggelser, antallet af sengedage, skadestuebesøg og den vigtigste diagnose. Oplysningerne stammer fra Sundhedsstyrelsens Landspatientregister. Registreringer af levendefødte er sorteret fra i forbindelse med denne rapport's analyser. Data for 2007 er anvendt.
- Alkoholikere i behandling* Det Nationale Alkoholregister (NAB) bygger på oplysninger, der løbende indberettes fra alkoholbehandlingsinstitutionerne til Sundhedsstyrelsen. Det er obligatorisk at indberette for de behandlingsinstitutio-

ner, som kommunerne visiterer klienter til – hvad enten det er private eller offentlige institutioner. Private institutioner kan også indberette klienter med privat finansieret behandling. Registret indeholder oplysninger optaget ved klientens indskrivning i alkoholbehandling. Data er indsamlet siden 1. januar 2006 og registret kan stadig betegnes som at være i sin opstartsfase. Alle personer i NAB er forsøgt matchet med analysepopulation 2 for 2007.

*Stofmisbrugere
i behandling*

Register over stofmisbrugere i behandling (SIB) bygger på oplysninger, der indberettes løbende fra kommunerne til Sundhedsstyrelsen. Registret indeholder oplysninger optaget ved klientens indskrivning i behandling. Populationen udgøres af de stofmisbrugere, der gennem deres kommune er visiteret i behandling for deres stofmisbrug. Data er indsamlet siden 1996. Alle personer i SIB er forsøgt matchet med analysepopulation 2 for 2007.

*Læge- og
psykolog besøg*

Statistikken bygger på oplysninger fra det fælleskommunale system til afregning af det offentliges tilskud til læger mv. Alle udgiftstal vedrører kun regionernes udgifter og ikke patienternes eventuelle egenbetaling. Privat (selv)finansiering af psykologhjælp forekommer hyppigt, og derfor må data vedr. psykologhjælp i rapporten opfattes som minimumsangivelser. I rapporten er anvendt data for 2007.

Dødsårsager

Dødsattester indsendes til Sundhedsstyrelsen, som så opdaterer deres dødsårsagsregister. I skrivende stund foreligger der oplysninger om dødsårsager til og med 2006. Det er den vigtigste dødsårsag, som ligger til grund for analysen i rapporten. Det er dødsfald indtruffet i løbet af årene 2003-2006, som er samkørt med analysepopulation 2 for årene 2002-2005. Alderen 20-39 år i tabel 48 refererer til den anvendt i analysepopulation 2 og ikke alder ved dødstidspunkt.

*Socioøkonomisk
gruppe*

Socioøkonomisk gruppe er en opdeling efter væsentligste indkomstkilde og arbejdsmarkedstilknytning i det givne indkomstår. I afsnit 5.2.1 og 5.3.1 er anvendt en kontrolgruppe af ikke-udsatte børn og unge med forældre, der er marginaliseret fra arbejdsmarkedet – defineret ved at forældrene enten er førtidspensionister eller kontanthjælpsmodtagere. Det er forældrenes socioøkonomiske status for 2007, der er anvendt som supplement til oplysningerne i analysepopulation 1, 2007.